CVVHITINTONI ędítio cum interpretamento Franciſci nigri. Diomedes de accẽtu in pedeſtri oratione potius q̃ ſoluta obſeruanda.

ACcẽtus eſt acut⁹, vel grauis, vel inflexę orõnis clario vocis vtẽtio vel inclinatio, aut inflexo ſono regens ꝛba. Nã vt nulla vox ſine vocali: ita ſine accẽtu nulla eſt. ⁊ eſt accentus (vt quidã recte putauerũt) velut anima vocis. Accẽtus dictus ab accanẽdo: qõ fit ꝯſi q̃dã cuiuſq; ſyllabæ cãtus: apud græcos igitur pſœdia dr. Accentus q̃dã faſtigia voces uerũt q̃ p̃ capitibus ſrarũ ponerẽt: alij tenores: vſonos apellant: nõnulli cacumina retinere maluerũt. Sũt vero tres, Acutus, grauis, et (q̃ ex duob⁹ fact⁹ eſt) circũflex⁹. Et ijs acut⁹ incorreptis ſemp: interdũ pductis ſyllabis ꝛſatur. Inflexus in ijs q̃ pducũtur. Grauis aũt p ſe nũq; cõſiſtere in vllo ꝛbo põt: ſed in hijs in quib⁹ inflex⁹ eſt aut acut⁹. Cęteras ſyllabas obtinet in græcis itaq; dictionib⁹ cũ acut⁹ tria loca teneat: vltimũ, pœnultimi ũ⁊ aſip pœnultimũ. Circũflexus aũt cũ q̃libet ſyllabarũ ſit dictio nõ tenebit niſi pœnultimũ locũ. Ois igit pars oſonis hanc rõnẽ pnũciatiõis detinet. Ois vox mono ſyllaba aliq̃d ſigns ſi breuis eſt acuẽt: vt mel, fel. et ſi poſitione lõga fuerit acutum ſcilz tenorẽ habebit: vt ars, pars, pix, nix. Si aũt lõga natura fuerit flectẽt: vt lux, ſpes, flos, ſol, mõs, fons, lis. Oia vero diſſyllaba pozẽ ſyllabã aut acuit aut flectit. Acuit, vel cũ breuis eſt vtraq;: vt cir⁹, lat⁹, er at. vel cũ poſitione lõga eſt vtraq;: vt ſolers, vl alterutra poſitione lõga dũ ve natura lõga ſit: vt põ⁹, cohors. Si ꝛbo pluris ſyllaba natura lõga, ſequẽs breuis fuerit flectit pozẽ: vt luna, Roma. In trisyllabis aut et tetra ſyllabis: ⁊ deinceps ſcda ſyllaba ab vltima ſp obſeruãda ſi hæc ſit natura lõga flectitur: vt roman⁹, ceteg⁹, marin⁹, criſpin⁹, amic⁹, ſabin⁹, q̃rinus, lectica. Si ꝛbo eadẽ poſitione lõga pœnultima poſitione fuerit acuẽt: vt catullus. metellus, marcell⁹. Ita tñ ſi poſitione lõga nõ ex muta et liq̃da fuerit: nõ mutabit accentũ: vt latebræ, tenebræ, ⁊ ſi nouiſſima natura lõga ⁊ tẽs pœnultima poſitione lõga fuit: pœnultima tñ acuẽt: nõ inflectẽt ſic natura: vt Athenæ, thebæ, cumę tabellæ, feneſtręs. Sin aũt media aut nouiſſima breuis ſit, pma ſeruabit acutum tenorẽ: vt Sergius, mauli⁹, aſſia, fulcina. Si oẽs tres ſyllabæ lõgæ fuerint media acuẽt: vt romani, legati, ꝓtores, pnoia q̃ duplici modo declinãt aut corripiũt aut pducũt: vt illi⁹, ipſi⁹. Sane græca ꝛba græcis accentib⁹ efferim⁹ ſi eiſdẽ literis enũciauerim⁹ in latinis: neq; acut⁹ accẽt⁹ i vltima ſyllaba poni põt: niſi diſcretionis cauſa: vt ladverbio ponę ꝓpoſitę dict⁹ õib⁹ vn⁹ accẽt⁹ eſt, nõ min⁹ vna pte oratis: vt malefan⁹. Interea locũ peregrinis aũt ꝛbis ⁊ in barba⁊ nolib⁹ marie intertectiõib⁹ nulli certi ſunt. In tis enĩ accẽtuũ lex certa eſſe nõ põt. quũ ſit abſurdũ a turbato tenoris, exigere tenor⁹ rõnẽ accentuũ legẽ vel diſtinguẽdi ratio vel diſcernẽdi ambiguitates vel neceſſitas ſæpe conturbat. Inuentũ ſt q̃dã noia omonyma ꝛbis ſilia alia quoq; aduerbiis: de q̃b⁹ q̃d dici põt: niſi accentus ſit arbiter diſcernens vtriuſq; ſigti differẽtiã: ſicut parens a parco, es. Participiũ pozẽ pducit: vt in Virgiliano illo. Jãq; ibat dicto parens. aliq̃n eſt nomẽ ſigns idem qõ pater. ⁊ tũc priozẽ corripit: vt in illo Virgiliano. Salue ſancta parens. Idẽ intelligendũ eſt de cæteris partibus orationis. Omnia tamen huiuſmodi facilius ex metrica ſtructura comprehenduntur. Hæc Diomedes de accentu.

De accentu vſitatiore & apud recentiores magis obſeruato.

ACcentus tonus eſt per quem fit ſyllaba quęuis
Cognita: quãdo acui debet, vel quãdo grauari.

¶ Accentus eſt tonus, ſonus, tenor, vel pnũciatio vnde quæuis ſyllaba cognoſcitur q̃n acuit ⁊ eleuari: q̃n aũt grauari ⁊ deprimi debet.

Accentus triplex: ſit acutus, vel grauis, inde
Eſt circumflexus: qui nunc ſit rarus in vſu.

BIBLIOTHECA · FOLIANA

1526

Accēt⁹ est triplex: grauis/ acut⁹/ circūflex⁹: ſz apō recētiores rarior est circūflex⁹.

Syllaba cum tendit ſurſum eſt accentus acutus.
Eſt grauis accentus ſed ſyllaba preſſa deorſum.
Fit circumflexus grauis in prima: ſed in altum
Attollit mediam, poſtrema grauis rec' ditq;.

¶ Dicut⁹ accēt⁹ dr cū ſyllaba ſurſum tēdit ⁊ eleuat: vt pma huiꝰ dictiōis dñs. Grauis aūt accētus est cū ſyllaba deorſum deprimitur et grauatur vt patet in media et vltima illiꝰ dictionis dominꝰ. Circūflexus vero est quū prima deprimit media elevatur: vltima aūt in grauē recidit vel deprimitur: vt in Romanus/amare.

¶ Pręcepta generalia de accentu.

Accentu effertur monoſyllaba dictio acuto.
Sed diſſyllaba vox leuat exacuendo priorem,
Et grauat accentu depreſſo poſteriorem.
Si polyſyllaba vox breuiauerit anteſupremam,
Quæ præit hanc acues, ſint depreſſęq; ſequentes.
At polyſyllaba vox cui fit pœnultima longa,
Ipſam tunc acuit: poſtremam deinde grauabit.

¶ Generalia accēt⁹ p̄cepta ſunt tria. Primo ois dictio monoſyllaba acuto accentu est pferenda: vt lux/ est/ ſunt. Deinde ois dictio diſſyllaba acuto accētu poſt ſyllabā eleuat/ posteriorē ꝫo depreſſo accētu deorſum grauat: vt conſtās/ pater/ pius/ fœlix. Poſtremo: ois dictio polyſyllaba habens pœnul breuē acuit antepœnultimā: depreſſis ſequētibꝰ ſyllabis: vt audio/ amauimꝰ/ lętitia. Ois dictio polyſyllaba habens pœnul lōgā/ acuit eandē/ depreſſa poſtrema: vt laudarunt/ amarēt/ ſacerdos. Dictio polyſyllaba habēs pœnul. longā/ ⁊ vltimā breuē scōm quosdam in pœnultima circūflectitur: vt in amare/ romanus/ ⁊ huiuſmodi.

¶ Pręcepta ſpecialia de impedimentis veri accētus.

Accentum impediunt cōciſio, quęſtio, voces
Encleticę, ęquiuocatio, necnon compoſitura.

¶ Impeditur verus accentus quattuor modis: ſz conciſione/ interrogatione/ per voces encleticas/ per æquiuocationem/ et compoſitionem.

Accentum vocis conciſio ſeruat eandem.
Qualem ſeruaret ſi vox perfecta maneret.

¶ Conciſio naturalē et verū accētū impedit. Nā ſuper quācūq; ſyllabā erat accentus in dictione integra ſup eandē manet in dictione cōciſa. Accidit aūt cōciſio in dictionibus apocopatis: vt benefac/ cuiꝰ vltima acuit vt pœnultima i ei⁹ integro benefacē: idē accidit in vocatiuis apocopatis: quorū nri corripiuntur in antepœnultima: vt Virgilius Virgili/ Mercuriꝰ Mercuri/ et hmōi: tales vocatiui acuunt pœnultimā ꝫtus breuem. Idē de cōciſis in as accidit: vt noſtras/ veſtras/ cuias/ Arpinas/ Rauēnas. quoꝝ nti olim in atis deſinebāt: vt noſtratis. Idē etiā accidit (vt quidā ſentiūt) in ſyncopatis: ſed hoc in pedeſtri oratione potiꝰ attēditur ⁊ niſi dyſſyllabis tertiæ pſonæ cōtingit: vt fumat pro fumauit. Virgi. Iliū ⁊ omnis humo fumat neptunia Troia. In aliis enim ſyncopatis pœnultima est obſeruāda vt generalia præcepta prius oſtendunt.

Finali verbo clauſæ quæ quęrit acutum
Vox dabit accentum: vt none vides quid ago?

¶ Interrogatio impedit naturalē ⁊ verū accentū: finalē enim dictionē oratiōis interrogatiuæ acuit ſiue breuis ſiue longa fuerit: vt in illo Virgiliano. Nōne fuit ſatis triſteis amaryllidis iras? Atq; ſuperba pati faſtidia? Nōne Menalcā? Terentianum. Hoccine est humanum factum? hoccine est officium patris?

Encleticę voces postremam acui prę̄euntis.
Vocis conficiunt ipse accentuq; grauatur.
Accentum seruant in compositis & eandem.
Ast in corruptis, cum vocalis variatur
Hanc legem admittunt, sunt hiccine deniq; testes.

Enclesis siue vocis encleticę naturalē accentū impedūt. Nā facūt vltimā syllabā dictiōis p̄cedētis acui q̄ grauari deberet/et illę ipsę grauātur: vt dixitq; sermonem tocouer Encleticę voces sunt tres dūtaxat: q̄ pro vne pro an/ve p vel. Eūdē accentū seruāt in dictionib⁹ cōpositis quales sunt plærique. plęraq;/q̄sq;/vnusquisq; vterq;/vbiq;/n huiusmōi: n his nō sunt encleticę voces sed syllabicę adiectiōes. Cæterū in corruptis cōpositis hanc potestatē amittūt: vt in his hiccine/isticcine illiccine/vndiq;/deniq;/qđ quidē accidit ꝓpter corruptionē p̄cedentis vocalis. Nam hiccine cōponitur de hicce et ne: vnde si integra maneret: diceretur hiccene: sed euphoniæ causa e/in i/mutatur. Similiter vndiq; componitur de vnde n q;.

Encleticę voces iunctæ fini rationis
Quæ quærit: retinent accentum semper acutum.

¶ Encleticæ voces in fine orationis interrogatiue positæ/nō grauantur sed acuto accentu efferuntur: vt ecquis hic est paterne?

Cum vox quæ encletica est: dicas & itaq; & vtiq;
Syllaba cum adiecta est harum tunc prima acuetur.

¶ Itaq; n vtiq; duplici accentu efferūt. Q̄n enim itaq; sumitur ꝓ et ita: tunc q; est vox encletica: n hęc syllaba ta acuit n q; grauat. Similiter vtiq; quū sumitur ꝓ et vt hęc syllaba ti acuitur n q; grauatur. Sed aliq̄n itaq; sumitur ꝓ igitur/et vtiq; ꝓ certe: n tunc q; est syllabica adiectio: acuitur in prima eorum syllaba.

Vt varium sensum dabit æquiuocatio vocis
Sic leuat accentum varie quandoq; grauatq;.

¶ Æquiuocatio interdū mutat eiusdem syllabæ accētū: vt in hac dictione caligo nā q̄n est nomē pœnultimā acuit: q̄n vo est verbū antepœnultimā acuit. Similiter in hac dictione decoro/as: q̄n venit a decor penultimā acuit: q̄n a decus antepœnultimā acuit. n idem de multis aliis intelligendū est quæ in quantitate syllabarum facile dinoscantur.

Accentum exacuunt primam coiuncta: vel inde
Vt sentit Priscus quanq̄ pœnultima longa est.

¶ Cōpositio interdū naturalē accētū impedit. Nā omnia cōposita ab hoc aduerbio inde (vt sentit Priscianus) antepœnultimā habēt acutā: licet naturaliter (cū pœnultima sit longa) ea potius acui deberet. Euitāt q̄dā affirmare cōposita a q̄n/untus/lōge sursū/n huiusmōi sicut a accētu ꝓnūciari debere hac insipida dūtaxat ratione se tuētes: videlicet ne huiusmōi ꝓpositio accidit in aliis dictiōib⁹ vt i describo/emigro: q̄ igitur rōne acueret a in pœnultimo in illis supra memoratis q̄ i his Cæterū cū nulla authoritate ꝓbata saltē/sua dicta cōfirmāt eoꝝ opinioni erroniæ haud assentiēdū ceseo.

Accentum seruant in compositis facit & fit.
Qualem seruabant dum simplicitate manebant
Compositum quando vocalem seruat eandem.

¶ Q̄n huic vbo facio vel fio (vt Prisciano placuit) integris manentib⁹ aliud vbū infinitū a in ea cōponitur nō solū sigūtiones et cōiugationes integras in eis seruamus sed etiā accentus: vt calefacio/cis/cit. tepefacio/cis/cit. n hui usmōi in secūda enim n tertia psona pœnul. acuimus. q̄rum sint breues. Similiter calefio/fis fit. tepefio/fis/fit finales seruant accentus. In omnibus aliis compositis pœnultima syllaba est obseruanda et secundū genera alia precepta eorū accentus est moderandus.

Cum post me te se positum nobis quoq; vobis
Cum voce encletica naturam seruat eandem
Post sextos quis qui finalis cum sit acutus.

¶ Hæc præpō cū vbi postponitur ablatiis horū pronoim me/te/ se/nobis/vobis cum encletica dictione eandē naturā retinet. Nam vltimā dictionis præcedētis acuit ꝛ ea i. sa grauatur: vt mecū/tecū/secū/nobiscū/vobiscū/ac si vnica esset dictio cū pronoie præcedenti. Cæterū qñ hæc præpositio cū postponitur ablatiis huius nois qs qui non seruat hanc naturā/sed finalis acuitur ipsa: vt quicum/quæcum/quacum quibuscū. Author est Priscianus li. xiiij vbi de præpositionibus meminit.

¶ Annotatio.

¶ Accedit etiā catusdā præceptū satis probabile sit: necne/doctorū permitto iudicio/ affirmans oīa grāca ꝛ barbaras dictiones in ia terminatas/ in pœnultima produci et acuto accentu proferri debere hmōi quasi versiculos adducit.

Barbaricis græcis semper producitur ia.
Est breuis in nostris vt controuersia verbis.

¶ Paulo post infert Item q̄dam latina: vt rectoria/vicaria/abbathia/cantharia/ ꝛ similia in pœnul. prodicūtur ꝛ acuto accentu proferri debent. At ipse hmōi vocabula nō latina immo barbara dicerē: nusq; enī apō probos authores reperiūt hmōi. Inolemit (non dubiū) apō plerosq; hmōi vsus/si nō potī⁹ abusio est dicenda: vt obnixe contendant hmōi græca et barbara in ia terminata q̄ authore ac (verius vt loquar) errore ducti/me lātet: in pœnul. accētu acuto proferri debere. Cæterū veritati (vt mea fert opinio) magis cōsentaneū videret oppositū. Nā probatōr̄ præceptis ꝛ poetarū carminib⁹ satis cōpertū est/hmōi græca ꝛ barbara: nisi paucioribus q̄ in syllabarū quantitate explicuimus exceptis/in pœnul. corripi hmōi ꝛ similiū errorū causas probe dilucidat perspicacissimus ille Seneca. Inter causas (inquit) malorū nr̄or̄ est/q ad exemplar viuimus: nec ratione cōponimur: sed cōsuetudine mala abducimur. Qō si nulli facerent/nolimus imitari: quū plures facere ceperint: quo frequentiꝰ quasi honestiꝰ dicimus. Causas etiā humani erroris asserit philosophꝰ metaphysicę scōo principuas esse: consuetudinē/ꝛ populi testimoniū. Roges fortassis quū vsus quasi altera lex (vt vulgo dr) apud plerosq; adeo inoleuit: vt huic cōtrarestit difficile/ꝛ quasi laterē (vt ferunt lauare q̄d ipse hac in re faciendū censeo dicā qō alij docti sentiūt. Quos accentus admisit sanctæ ecclię dignitas: sicubi inter ecclesiasticos legas/aut cantas/cosdē imitādos ꝛ obseruādos dignū duxerī. Nolit enim ecclię dignitas grāmatices præceptis olno se subiici. Ait enī diuꝰ Gregoriꝰ prologo moralium. Indignū vehemēter existimo paginā diuinā regulis grāmaticalibus subdi. Cæterū inter eruditos sicubi vel legas vel disputes: vtrū ne erroneo/ an potius probatorū authoritati inniti sit probabilius: tuo relinquo iudicio.

¶ Exempla authorū de his quę in ia efferūtur.

Bia.	Iuuenalis.	O Lydia diuū gebones dū tubera mittas.
Cia.	Virgilius.	Qui se Bebrycia veniens de gente ferebat.
	Ouidius.	Ambraciam versusq; vident sub imagine sarum.
Dia.	Horatius.	Successit vetus his comœdia non sine multa laude.
Phia.	Virgilius.	Aeternū sophiæ coniunctum carmine nomen.
Gia.	Ouidius.	Venit adoratos elegeia nostra capillos.
Lia.	Virgilius.	Et fluuium vndis vmaret chaoalia ruptis.
Chia.	Horatius.	Inachia langues minus ac me.
Mia.		
Nia.	Virgilius.	Prouehitur pelago vicina cerauuia iuxta.
Pia.	Horatius.	Optat ephippia bos piger/optat arare caballus.
Ria.	Virgilius	Est locus hesperiam graii cognomine dicunt.
Sia.	Iuuenalis.	Occurris fronte obducta ceu Martia victus.
Thia.	Propertius.	Cynthia prima suis miserum me cœpit ocellis.

¶ Aelij Antonij Nebrissensis de accētu græcarū hebraicarūq; dictionū cōtra Alexandrū.

¶ Alexander dogmatistes. i. q̃ sibi ipſi et illis q̃ modo in ſus verba iurarunt p̃cepta quæda reliqs omib⁹ inaudita proposuit: illud in p̃mis tradidit qō cātāt/laudant amāt/ꝛ quaſi oraculū quoddam Apollinis p̃ſe ferūt. Ois (inquīt) barbara vox nō declinata latine. accētū super extremū seruabit acutū. Credas ex eadē officina p̃diſſe: vñ alia hmōi p̃cepta q̃ sermonis latini reliquias funditus euerterunt. Sed esto nescierit latine: q̃ ſua ętate res literaria dormiebat: nūquid. i. nonne cū barbaris (hoc est) hebraicis dictionibus p̃cepta dabat? oportuit hebræos cōsulere iis de reb⁹ quarū ignoratione tenebatur? sed q̃ in Gallia res gesta est: nō erat illi copia hebraicū cuiusda p̃ceptoris vñ illa disceret. quid reliquarū nationū ascilos bipedes ita ne oportuit rationis habenas alteri p̃mittere: vt quacūq; duceret sequerētur. Neq; enī ea authoritate fuit Alexāder qua pithagoras: cuius discipuli ſatis magnā rebus dubiis p̃bationē afferre putabātur ſi ab illo se audiſſe dicerēt vnde emphaticon apud illos erat ipſe dixit. Cū igit illud fit simul oim grāmaticorū cōsensu receptū: dictiones peregrinas niſi literaturā mutauerint cū suo accentu: ad nos migrare oportere cōsulamus. Iam nō hebræos: quoꝝ genus iuſtiſſimo quodā dei iudicio: nō tamē ſine magna literarū iactura extinctū est: ſed vnūquem piam ex regeneratis nuper in xp̃o/vel mediocriter hebraicæ linguę peritū et comperim⁹ tertiū quodq; verbū apud illos: etiā ex iis qui latinā declinationē admittere nō possunt. accētu acuto in p̃nūn. atq; etiā nōnūq̃ in tertia a fine p̃ferri debere. Itaq; quum dicimus Abel accētu in fine acuta nō græce p̃ferim⁹: qr apud illos in fine grauatur: nō latine: qr nullū latinū nomē niſi corruptū vltimā acuit: nō hebraice/qr illi primā actētu acuto p̃ferūt. Igitur nulla harū triū linguarū q̃bus ecclesia vtit: ſed ſuo (hoc est ab ignorātia) nato: accētu iſti p̃nunciant quō p̃ferendū sit Abel accentu in prima atq; pari ratione nō dicemus accentu acuto in fine abiſai: ſed accentu acuto in p̃nūl. vt in his ſequentib⁹ abimalec/berſabe/carnaim/cōleth/caſſe/eſau/ezel/eugadi/euphrata/gomer/ieſabel/iſboſeth/nuphiſboſeth/lameth/mathuſale/ramatha/thamuata/iared/heber/iaphet/iuza/thamataim/ephraim/berzellai/iſſai/medai/hedrai/vlai/ſaū/eliezar/phares/zarā/ſophtim: ꝛ alia prope innumera q̃ perperam ab ignaris huius linguæ atq; rationis literaris p̃feruntur. In tertia quoq; a fine cōplura ex hebręis nō declinatis enūciantur accētu acuto: vt ionathan oſanna nabuchodonoſor maheleleel. Atq; ex iis etiā quę declinantur: vt vrias/thobias/quæ in tertia a fine acuuntur.

¶ Dictiones hebraicas latine declinatas accentū habere latinum.

Ex ſuperiori regula conſequēs illa est. oēs dictiones hebraicas ſi latina declinatiōe inflectāt: etiā accētus latini rationē ſequi debere. hęc p̃ceptio ab oib⁹ in cōmune gramaticis recepta est: atq; confeſſa: ſed neq; diffitenter eā grāmatiſtę: q̃nquidē ipſi dicūt: ſi latine nō declinantur accētū habere acutū in fine: igit econuerſo ſi latine declinātur latinū accentū habeant oportet. At q̃ hæc p̃ceptio latiſſime patet: itaq; nō modo in hebraicis dictionib⁹ ſed etiā in iis: q̃ in latinū ſermonē ex græco venerunt. Sed de græcis in latinū conuerſis mox de hebraicis/quā rationē apud nos obſeruent pauca dicenda ſunt: atq; illud in primis de quo iāpridē cū oi barbaria digladiati ſumus. Nullū videlicet barbarū nomē posse inflecti: qō terminatio nē declinabilem atq; accentū latinū nō habeat. Atq; ecōtrario ſi declinētur accentū quoq; habeant latinū neceſſe ſit. Cū igitur Adā/Abraam/ꝛ hmōi neq; accentū: ſed neq; latinam terminationem habeāt que declinari poſſit/nulla ratione inflecti latine poſſunt qō quidā ex noſtris fecerunt atq; in oblicis Adæ/Abraæ dicere nō dubitarūt: ſed q̃ recte ipſi viderint. Priſcianus li. v. de octo partib⁹ in hęc verba p̃cipit. Nola barbara indeclinabilia nō ſolū in am: ſed etiā in alias quoq; terminatiōes nulla latina vel græca declinatione ſunt moderāda: niſi trāſferātur in aliquam formā declinabilem: quod quidam hiſtorici fecerūt: vt Abraam (inquit) Abramus/mi. Idē quoq; refert Flauius Joſephus in p̃mo hebraicarū antiquitatū libro. Nola indt p̃ter ſcripturæ decorē græci ad delectationē legētū mutauerūt. Neq; enī eſt gētis nr̃æ (indt) ꝛ hmōi formis vti: ſed licet vnū ḡdē ſchema ꝛ finis nolm ſit vn⁹: vltima tn̄ nolm ſyllabas aliꝰ illi declināt. Noe itaq; apud eos nomen appellat. vt Abraam Abraamum: ſi hæc forma in oi ſchemate cuſtodiatur. hęc Jo

sephi ꝟbā quē admodū et ꝓtisciani superiora manifeste ostēdūt: sub illa terminatione nullo modo posse declinari: cū ꝙ nulla dictio latina nisi corrupta accentū habet in fine. tum quia in am terminatū vnū est tm̄ apud latinos idq; indeclinabile nequā quod ipm̄ argumento est illa ꝗq; indeclinabilia esse. Qđ si terminationē habent declinabilem accentum vero barbarū: hoc est in fine acutū nihilo plus declinari possunt: vt iuda/bala/dauid/ezras/israel. Quod si vsp̄iam declinata reperis puta: iudæ/balæ/dauidis/ezræ/israelis: tū ipsos obl;quos/tū primā noim positione accētu latino efferas oportet: vt bala/balæ-ezras/ezræ/accentu in prima: sicut musa/musæ-lucas/lucæ-dauid accētu i ꝑma dauidis i eadē: ad ꝓportionē bogud bogudis qđ solū nomē ex terminatis in d/apud latinos declinat. Israel quoq; accētu in pœnultima sicut ꝛ michael. dicente valerio Flacco in argonautica. Hic ꝛ odoratꝰ flagranti crine Michael. Sed oia hmōi obliquos ideo ꝓducūt: ꝙ a græcis p e/logū scribunt. Quare si vsp̄iā abraæ/iudæ/adæ/dauidis: et similia legis. necesse est accentu latino efferas: atq; in recto abraas/adas/iudas/dauid/accentu latino enūcies: aut nihil oino est totū hoc negotiū: qđ grāmaticen appellamus.

¶ Nomina hebraica ex gręco traducta accentum latinum habere.

Quæ vero noia ex hebraeo sermone p̄ græcū/forma declinabili in latinū venere: declinationē habēt græcā/accentu quoq; græco moderāda sunt. Quæ si latina declinatione iflectūt: accētꝰ quoq; latini regulā sequātur oportet. Nā cū latinæ linguæ illud sit ꝓp̄ū: vt dictiones integras in vltima syllaba nūq; acuat aut circūflectat: si dictiōbꝰ dissyllabꝭ ꝓmā i polysyllabꝭ q̄ pœnul. habēt lōgā/eadē acuāt: q̄ vero breuē in tertiā a fine trāsferat accentū: græci suā quandā rationē sequētes ꝛ vltimas dictionū syllabas acuere vel circūflectere possunt ꝛ penultima exīte lōga accentu antepœnultima trāsferre. atq; ecōtrario: exīstēte breui in eadē accētū collocare. Cū ita q; noia in a/vel in as/terminata i/iota ante a habētia/q̄ apud illos breuis est in pœnultimā ꝓferāt accentu acuto. Latini in antepœnultimā trasferūt ꝓpterea qđ (quē admodū diximus) latini sermōis regula nō patit: vt i pœnul. exīte breui accētꝰ collocet: sed si tertiam a fine accētꝰ trāsferat. Itaq; nō dicemus cum græcis abdias/diæ. pœnultima acuta q̄m̄ latinæ declinamus: sed abdias abdiæ. accentu in antepœnultimā trāslato. Cadit etiā accentus in antepœnultima oim horū sequētiū. Azarias. Ezechias. Esaias. Hieremias. Jeconias. Josias Mathatias. Ozias. Osias. zacharias. Barachias. Thobias. Urias. tametsi hæc duo vltima etiā ratione hebraicæ literaturæ accētū habeāt in antepœnultima: quē admodū et maria: qđ nomē apud hebræos celebre doctissimus quisq; pœnultima breui posuit i carmie. Claudia. Præparat et marię pulchros: sed luce minores Elegit ornatꝰ. Sedulꝰ quoq; in paschali. Quis fuit ille nitor mariæ cū xp̄s ab aluo Processit. Eadē quoq; ratio noim græcorū i iota in pœnultima habentium ante a/finalē: vt sophia/philosophia/symphonia/phātasia/chirurgia/melancolia categoria/vsia. et abode es. cōpsita: quod interp̄tatur cantus: vt ꝓsodia/tragœdia/comœdia/spalmœdia/melœdia/ꝛ ab arche quod est principatus: vt toparchia/manarchia/hierarchia/tetrarchia/ꝛ a logos qđ ē sermo: vt theologia/astrologia/tropologia/ethimologia: et a graphe scriptura: vt ortographia/chronographia/topographia/et a mache ches: vt gigantomachia/naumachia/batroconyomachia/ꝛ a nomos quod est lex: vt astronomia/chironomia antinomia. Quæ vero apud illos per ei diphthongon ante a scribūtur in eadē hoc est pœnultima habent accentum. itaq; hac ratione dicemus dulia/hyperdulia. Angaria non vt isti proferūt dulia ꝛ hyperdulia: angaria in tertia a fine: latria et idolatria: nō latria ꝛ idolatria in pœnultima. Sic̄ perihermenia/pædia/mœchia/accētu i pœnultima sunt enunciāda: eadē ratione zedechiū/orphanotrophiū/ichtiotrophiū/et alia prope innumera accētu in pœnultima ꝓferri debent.

¶ De arte putandi.

¶ Punctus est sectio siue incisio: oratione distinguens intellectū ꝛ spīm lectoris reficiens puncti sunt noue. s. suspensiuꝰ. geminꝰ punctus/cōma/colon/periodus/interrogatiuꝰ/exclamatiuus seu admiratiuus/seinipūctꝰ siue ꝓnectiuꝰ/ꝛ parenthesis.
¶ Suspensiuus punctus est simplex virgula q̄ solet quietis gratia poni: anteq; sensus aliquis clausulæ haberi possit. vt moys.

¶ Seminus punctus est quo vtimur: vbi dausula maiorē quādam quietem habet
& tamen sensum imperfectū vt mors/vltimus vitæ terminus.
¶ Cōma est punctus plan⁹/ in superiori parte lineę positus/vel inferiori cū virgula
superius eleuata: vbi dausula videtur esse completa et tamen est imperfecta: vt
mors/vltimus vitę terminus: terribilis est his.
¶ Colon est punctus planus inferiori parte lineę positus: quo vtimur vbi sensus
est pfectus: a toto tamen cōpore abruptus: vt mors vltimus vitę terminus: terri-
bilis est his. quorū cū vita omnia extinguuntur.
¶ Periodus punctus planus/qui ponitur in fine dausulę: qñ non modo perfectus
sensus sed ipse sermo. vt quod sequitur/quasi de nouo inchoari videatur. & ponitur
in inferiori parte lineę: virgula curua inferi⁹ circūflexa hoc mō: vt mors/ vltimus
vitę termin⁹: terribilis est his: q̄rū cū vita oia extinguūt. nō his quorū laus emor-
¶ Interrogatiu⁹ pūct⁹ q̄ interrogationē sign̄t: & ponit in superiori par-(ri nō potest
te lineę cū virgula eleuata: vt. hic pietatis honos: sic nos in sceptra reponit?
¶ Exclamatiuus siue admiratiu⁹ est q̄ admirationē cū exclamatione sign̄t. & ponit-
tur in superiori parte lineę cū virgula eleuata sic. proh deū fidē quid est contume-
lia si hæc non est? adeon quicq̄ infelicem vt ego sum?
¶ Semipunctus siue cōnectiuus est virgula quæ in fine lineæ ponitur cuius dictio
imperfecta est cuius pars insequentem lineam transit. et sic depingitur:
¶ Parenthesis est interpositio siue inclusio vnius dausulę intra aliam qua e me-
dio remota sensus tñ pstat integer & pfectus/& duabus virgulis connexis/(quasi se-
mi circulus) concludi solet: hoc modo. Eneas (ut quæ enim patrius consistere mens
tem passus amor) rapidū ad naues premittit achatem.

¶ De metris.

Est iunctura pedum numero finita modoq;
Metrum vel carmen: veluti finit Diomedes.

¶ Metrum siue carmen (vt Diomedes diffinit) est pedū iunctura nūero modoq; fi-
nita. Uel metrū est ꝓpositio pedū ordine statuto decurrens modos/positiones/sub-
lationesq; cōseruāo. differt metrū a rithmo (vt idē asserit) q̄ metrū certa qualitate
ac numero syllabarū tēpor⁹q; finitur: certisq; pedib⁹ ꝓsistit ac dauditur. Rithmus
autem tempor⁹ ac syllabarū congruētia in infinitū multiplicatur ac profluit.

De metri accidentibus.

Ista decem spectant ad metrum, pes. locus ordo,
Cæsura, ac mensura, & depositura, figura.
Appellatio vel nomen, species genus adde.

¶ Metro accidunt decem: pes/locus/ordo/cæsura/mensura/depositio/nomen siue
appellatio/figura/genus/et species.

¶ Diffinitio pedis.

Pes metri est in quo vel syllaba bina reposta
Vel plures: spacio certo comprenditur apte.

¶ Pes (etiā dē testimonio) est duar⁹ pluriū ve syllabarū certo spacio cōprehensio.

¶ Pedum numerus.

Viginti octo pedes metri sunt (teste Perotto)
Pyrrhicius, spondęus, vel iambus, sicq; trochæus,
Dactylus, & tribrachus, anapęstus, iunge molossum,
Amphimacrus, sic amphibrachus, bacchius & anti
Bacchius, sic dispondæus, proceleumaticusq;,
Sic antipastusq;, diambus, vel choriambus,
Et ditrochæus, maior sic & minor Ionicus pes,

Is pæon primis iungatur, ficq; secundus
Et ternus, quartus, totidem iunges epitritos.

¶ Pedes metri. authore Terrotio sunt octo ⁊ viginti nūero. videlz Pyrrichi⁹/spō-
dæus/iāb⁹/trochæ⁹. Tribrach⁹/molossus/anapestus/dactylus/amphibrachus/
amphimacrus/bacchius/antibacchius/proceleumaticus/dispond⁹/diamb⁹/di-
trochæ⁹/antipastus/choriambus/ionicus maior/ionic⁹ minor/epitrit⁹ primus/
epitritus ic⁹s/epitritus tertius⁹/epitritus quartus/pæon primus/pæon secundus/
pæon tertius/pæon quartus.

¶ Pedum diuisio.

Pedū: alii simplices dicunt/alii duplices/alii heteroplici. simplices pedes sunt illi
q̄ sine alteri⁹ admixtione in vsu gdūt. Simplicū/alii bissyllabi/alii trissyllabi

¶ Simplices pedes bissyllabi sunt qnatuor:
Pyrrhicius, spondæus, iambus, trochæus,
Pyrrhicium ex breuibus faciet bissyllaba binis,
Spondęum ex binis faciet bissyllaba longis.
Syllaba longa breui subiecta vocatur iambus.
Ex longa atq; breui pes dicitur esse trochæus

¶ Pyrrhicius q̄ ⁊ p̄iamb⁹ dibrachus bibreuis vel æqęon grece dr: cōstat ex du-
b⁹ breuib⁹ tēpor duor: vt de⁹. ante eni breuis q̄ longa syllaba repta est: vt prius
vnū q̄ duo. Idco aūt pyrrhici⁹ dict⁹ est ꝓpter pyrrhiciā: q: breuē syllabā pferen-
tes spūs arctiorē labris ꝯcurrētib⁹ explicaīt: q̄ cōpositio hmōi modulatiōis Pyr-
rhiecæ conuenit/vt a Pyrrho Achillis filio q̄ crebris ⁊ citis modulatiōib⁹ bis bre-
uiter ꝓminētē clypeū genibus incūbēs ⁊ p hūc terrorē hostib⁹ imittēs inferebat.
Cū ergo grad⁹ vult breuiter accidētis ostēdere mobilē decursionē pyrrhicio pede
cōment⁹ est. Et ideo metrū pyrrhicū a Pyrrho reptū ⁊ illustratum cognominauit:
sed ipse pedū mobilitate: q̄ tripudiās ⁊ cinesias etiā cognoīnat⁹/vel q: ꝑm⁹ vi-
ctoria potitus/eo gñe metri laudat⁹ est. Uel a Gradiuo bellon⁹ filio. q̄ cū per mon
tes ⁊ difficilia colliū cōcitato cursu capræ more viatores superarēt: q̄ties p̄datō-
ria vice grassaretur: hunc pedi/q̄ calore velocitatis tripudio mobilitatis acies hā
marū emularentur.

¶ Spondęus huic cōtrari⁹: q̄ constat ex duab⁹ lōgis/tpor quattuor: vt heroes: ⁊ hz
tres solutiones: solui enī in dactylū/anapestū/⁊ pceleumaticū. Dict⁹ est aūt spō-
dę⁹ apo tis spōdis: hoc est a libatione vel sacrificio. Nā in tēplis spondaica carmi
nā conponebat ne libantes sonū abominosæ vocis audirēt/vel vt duab⁹ lōgis me
lœ dtis: emasi duplicib⁹ ⁊ iugib⁹ vocib⁹ ꝓspera deorū volūtas firmaret. Un ⁊ Nu
ma pōpili⁹ diuinare solit⁹/hūc pedē pōtificū appellauit: cūq; soleas minores q̄s
gressibus circulantes indueret/spondaico modo patrios placabat indigetes.

¶ Iamb⁹ daunt⁹ vel gradari⁹: ⁊ sū maledico habilis: cōstat ex breui ⁊ lōga tēpor
trū: vt dies. Dict⁹ est aūt iāb⁹ parato iābizin: hoc est a ꝓtumelia: q̄ in maledici hoc
gñe carminis vtebant. Uel a Iāba puella q̄ turpiter hoc carmine lacerata atq; ol
gñe cōuicii affecta: adeo vita sibi cōsciuit: vt a Iāba Niobes ancilla q̄ Cererē dolo
re raptæ ꝓserpinā cruciatā: apudq; heram suā in Attica hospitatā hoc carmine lan
dauit. Uel ⁊ iāb⁹ q̄si iābos a triūphatore Libero: q̄ hoc carmine laudatus est. Uel
para to ballin tonion. hoc est. a telo iaculationc: vñ et Marti dicat⁹ est q̄ cū cri
pugnaturet/telū cū clamore torquebat: vñ ⁊ breui ⁊ lōga syllaba cōstat. Nā hi di
culāt: breui accessu in extēsum passum ꝓrūpit: vt fortiori nitu telū confirmēt Un
ꝓsci pulit hūc pedē daunū a duce Daunio appellarūt. Q⁹ is ꝑm⁹ aduersus Dio-
mede bellū gerēs/gladiatū pugna duos dimicare instituit: vt collato pede/assequē-
te planta dextro/pulsū teq; ⁊ pgredīte sinistro: breui successu ⁊ lōgo distētu grad⁹
simi ⁊ visus firmaret: hāc; gradiariā pugnā appellauit gradiuo Marti dicatā.

¶ Trochęus/rual⁹/vel choręus. ꝓstat ex longa ⁊ breui/tēpor trū: vt Roma. dict⁹
est aūt trochęus apo to trochin (hoc est) a rōne. nā et⁹ modulatio metror ꝓsitio
ni apta est q̄ rotatim et volubiliter incedunt. Uel q̄ fun musicos ocyori melo ex ro-

tæ situ ⁊ volubili modo rithmis aptus sit. Uel para to trochein: hoc est discursu per methaphoram decurrentium supne lapidū qui currere ambulantes cogebāt. Uel q̄ currentes saltantesq; circa aras in sacrificijs deor̄ hoc carmine vtebāt. Uel q̄ decursionibus aptus sit. Nam q̄ in bello laborant quoties amissos ordines reparant ⁊ ex longo ⁊ diperso ambitu: in breuē ⁊ arctū orbem coguntur. vñ arunci hunc pedē rutulum appellauere/q̄ cum aciem cōstituerēt ⁊ prolatos pedibus vestigia sisterēt ac scuta brachijs ꝓtendērent breuiterq; dextris succedēt ib⁹ pedibus vestigia sisterent: reductis manibus ingenti clamore: q̄ vibrauerāt tela iaciebāt. Quidā autem hunc pedem Mercurio dedicatū volunt qui præcipiti festinatione/⁊ impetu longo in breuem gressum finire videtur.

¶Simplices pedes trissyllabi octo.

Ex ternis longis debet constare molossus.

Ex breuibus ternis tribrachus pes dicitur esse.

Binis de breuibs constat longaq; anapæstus.

Dactylus ex longa constat breuibusq; duabus.

¶Tribrachus/tribrevis/bracchisyllabus/pigmon/velchoreus: cōstat ex tribus brevibus a quibus nomen accepit: tempor̄ trium: vt Helenus. Dictus est choreus/ eius enim compositio choreis conuenit.

¶Molossus/vertūnus/extensipes/hippius/vel canus cōstat ex tribus longis: temporum sex: vt Aeneas. Dicⁿ est aūt molossus: q̄ molossi ad bellū ꝓcedētes huⁱ⁹ moderata cōpositione vtebātur. Uel q̄ hoc pede cōstabant odæ q̄ in templo Iouis canebātur in memoriam Molossi filij Pyrrhi ⁊ Andromedes a quo gesta molossia dicta sunt. dictus est quoq; hippius apo tu hippu. hoc est ab equis: q̄ equestri pugnę conuenientes apta modulatione modulabatur.

¶Anapæstus ⁊ antidactylus constat ex duabus brevibus ⁊ lōga temporum quattuor: vt nebulæ. dictus autem anapæstus recurrendo repercutiens dactylum sono reciproco obliquatur per antistrophen.

Dactylus vel politicus constat ex longa et duabus brevibus: temporum quattuor: vt Romulus. Dictus aūt dactylus apo tu dactylu trāslatione iūcturarum. q̄ in digito sunt. Nā quemadmodū in digito longiore primū articulū: sequētes vero breviores habemus. ita dactylus primā productā habet sequentes vero breves. Uel a tractu digitorum qui ad exprimendam organi musici modulationē affectantur. Uel a dactylis idęis: qui ex opis rhęa in Idæo monte Cretæ manuum impressione nati: Iouem custodiendū: ne vagitu parvulus prodiret: lusus excogitato genere dypeolis æneis inter se concurrebāt et tinnitu æris rithmica metra dactylici pedis cōpositione personantis infantis vocem celauere.

Amphimacrus binis longis mediaq; brevi fit

Amphibrachus brevibus binis longa & media fit.

Bacchius prima curta est longisq; duabus

Anti(q;)bacchius binis longis quoq; curta.

¶Amphibrachus genus amphibrevis vel scolius: constat ex brevi et longa ⁊ brevi: temporum quattuor: vt carina. dictus est ab amphi et brachos. i. duabus brevibus: quibus ab vtraq; longā complectitur. dictus est quoq; scolius: q̄ scolio: citharę speciei accomodatus est.

¶Amphimacrus/amphimarus/medisalis/descendinus/vel creticus: ꝓstat ex longa ⁊ brevi ⁊ lōga tēpor̄ q̄nq;/vt litterę. dicⁿ aūt amphimacrⁿ q̄ brevē syllaba intra duas lōgas ꝓplectitur. dictus est etiā creticus: q̄ cretes saltantes eius rithmica cōpōne vtebāt. ¶Bacchiⁿ/Œnotriⁿ/tripodiⁿ/saltās vel piābus: ꝓstat ex brevi ⁊ duabus lōgis tēpor̄ q̄nq;: vt Athenæ. dictus aūt bacchius apo tis bacchio q̄ a bachātib⁹ cōuenienter ꝓponebat: vel q̄ dithirambicor̄ carmē: q̄s in honore Dionysij qui Bacchus dicitur fieri solebat: magna ex parte huiusmodi pedibus constabat.

¶Palymbacchius/latiⁿ/saturnius/antibacchius/ꝓpontiⁿ/vel theseiæus: cōstat ex duabus longis et brevi tēporum quinq;. dictus aūt palymbacchius para to palymbacchion: q̄ illi contrarius sit.

¶ Duplices pedes sunt illi qui ex dusſyllabarum cõbinatione conficiuntur.

Pes proceleumaticus de binis pyrrhicijs fit,
Eſt diſpondæus de ſpondęis quoq; binis:
Ex binis & iambis dicitur eſſe diambus.
Et ditrochęus fertur de binis eſſe trochęis,
Anti(q;)paſtus conſtat iambo deq; trochęo
Deq; trochæo & iambo conficitur choriambus,
Ionicus maior ſpondęo pyrrhicioq;.
Pyrrhicio ſic ſpondæo minor ionicus fit.
Spondęo primum facies epitritũ & iambo,
Inde trochæus ſpondæus epitritum dantq; ſecundum.
Spondęoq; & iambo tertius eſto epitritus.
Spondæus atq; trochęus quartum faciunt epitritum.
Pęon fit primuſq; trochęo pyrrhicioq;.
Conſtat iambo & pyrrhicio pęonq; ſecundus.
Tertius & pęon fit pyrrhicio atq; trochęo,
Pyrrhicio & iambo fiet pęon quoq; quartus.

¶ Proceleumaticus conſtat ex duobus pyrrhicijs: hoc eſt quattuor ſyllabis breuibus tpin quattuor: vt abiete: dict⁹ aũt proceleumatic⁹ apara to ꝓceleu: hoc eſt ab hortatione et tuſſu nautico ad quem ob celeritatem aptiſſimus videtur.

¶ Diſpondęus conſtat ex duobus ſpondęis: hoc eſt quattuor ſyllabis longis: temporum octo: vt oratores: dictus a dis quõd eſt duo et ſpondæus.

¶ Diambus conſtat ex duobus iambis: hoc eſt ex breui ⁊ longa/et breui et lõga/tẽporum ſex. dictus diambus q; duplici iambo conſtat: vt propinquitas.

¶ Ditrochæ⁹/dichorus/conſtat trochæus/conſtat ex duobus trochæis/hoc eſt ex lõga ⁊ breui longa ⁊ breui/tẽpoꝝ ſex. dictus ditrochæus q; duplici trochæo conſtat.

¶ Antipaſtus cõſtat ex iambo et trocheo: hoc eſt ex breui ⁊ duabus longis/⁊ breui/temporũ ſex: vt Alexander. dictus autem antipaſt⁹ apara to proceleu: qz iambus ⁊ trocheus ex quibus cõponitur ſunt contrarij.

¶ Choriambus conſtat ex trochæo ⁊ iambo: hoc eſt ex longa ⁊ duabus breuibus et longa: tempoꝝ ſex: vt nobilitas. dictus choriambus q; choro. i. trochęo ⁊ iambo cõponitur vel q; in choris apud veteres celebratiſſimus fuerit.

¶ Ionicus a minore conſtat a pyrrhicio et ſpondæo: hoc eſt ex duabus brevibus et duabus longis/temporum ſex: vt Diomedes. dictus ionicus q; ab ionib⁹ inuentus eſt/vel q; apud illos in vſu frequenti fuit.

¶ Ionicus a maiori cõſtat ex ſpondæo ⁊ pyrrhicio: hoc eſt ex duabus longis ⁊ duabus breuibus: temporum ſex: vt demetrius.

¶ Epitritus vel hippi⁹ prim⁹ ꝓſtat ex iambo et ſpondæo hoc eſt ex breui et tribus lõgis/tẽporũ ſeptẽ: vt capenates. dictus epitritus: qm̃ hic pes ex ſpõdæo cõſtat qui quattuor habet tempora/et iambo vel trochęo q; habẽt tm̃ tria. Quaternarius vero nũerus ad ternariũ relat⁹ ſeſq̃tertiã ꝓportionẽ facit/q; grece epitritos nolatur.

¶ Epitritus vt hippius ſcõs ꝓſtat ex trochęo et ſpondæo: hoc eſt: ex longa/breui/et duabus longis: temporum septem. vt conditores.

¶ Epitritus vel hippius tertius conſtat ex ſpõdęo ⁊ iambo: hoc eſt ex duabus longis breui et longa/temporum septem: vt diſcordiæ.

¶ Epitritus vel hippius quartus cõſtat ex ſpõdęo et trochęo: hoc eſt ex tribus longis et breui temporum septem: vt conſtantinus.

¶ Pæon primus cõſtat ex trochæo et pyrrhicio: hoc eſt ex lõga et trib⁹ breuib⁹: tẽporũ q̃nq;: vt Stesichorus. dictus aptẽ pæon ab inuentoris nomine. vel q; hoc me-

tro apollinis laudes canebantur: quae pæanes vocant.

¶ Pæon scbecõstat ex iambo ꝛ pyrrhicio: hoc est ex breui/longa ꝛ duab⁹ breuibus temporum. quinq⁹. vt Colonia.

¶ Pæon terti⁹ ꝓstat ex pyrrhicio ꝛ trochæo: hoc ẽ ex duab⁹ breuib⁹/lõga/ꝛ breui: temporum quinq⁹: vt referamus. (ceritas.

¶ Peõ ꝗrt⁹ ꝓstat ex pyrrhicio ꝛ iãbo: hoc ẽ ex trib⁹ breuib⁹ ꝛ lõga tẽporũ ꝗnq⁹: vt ce

¶ Heteroplici pedes sunt illi q̃ ex variorũ pedũ cõbinatione conficiũtur ꝛ diuidũtur in pentasyllabos et hexasyllabos. Pentasyllabi (vt scribit Diomedes) sunt duo et triginta. hexasyllabi ꝟo sexaginta q̃tuor: ꝟ qr in vsu frequẽti nõ sunt: ꝛ in supiores reioluũt de his meminisse nõ decreuim⁹: agit q̃ eos nosce cupit Diomedẽ ꝓuidat.

¶ Cæsura.

Est finis vocum in versu cæsura decorus.
Cuius sex species, pentemimeris catatriton.
His heptemimerim iungas, tetrapodiamq;
Bucolice, sic spondẽon catalecticon addas.

¶ Cæsura metri est sectio et decora vocũ terminatio in versũ medio vel post medium notata. Cæsura siue sectio metri in sex species est diuisa. in pentemimerim/ca tatriton/heptemimerim/tetrapodiam/catalecticon/spondæon/ꝛ bucolicen.

¶ Pentemimeris.

Quando Pedes binos partem complens rationis.
Syllaba subsequitur pentemimeris vocitatur.

¶ Pentemimeris siue semiquinaria est quũ post duos pedes sequitur syllaba partem orationis complectens: vt Arma vi/rũq; ca/no. habet ex quinq; dimidium.

¶ Catatriton.

Carmen tu dicas catatriton quando trochæus.
In pede fit terno, partem claudens rationis.

¶ Catatriton vel tertia trochica est: quũ finita parte orationis tertium trochꝰ ponis. vt Ful no/stri mise/rere.

¶ Heptemimeris.

Est heptemimeris comitatur syllaba abundans
Quando pedes ternos, partem claudens rationis.

¶ Heptemimeris/vel sa miseptenaria quũ post tres pedes ꝛ vnam syllabam pars orationis expletur: vt Fratri/am fa/topto fu/gus.

¶ Tetrapodia.

Quando pedes sequitur post ternos forte trocheus.
Dic tetrapodiam, partem complens rationis.

¶ Tetrapodia/vl quarta trochica est quũ post tres pedes et vnam syllabam pars orationis finitur: vt Sæpe si/nistra ca/ua præ/dixit ab/lice/cornix.

¶ Catalecticon.

Spondæon catalecticon est partem rationis.
Explens: quando pedes post tres spondæus comitatur.

¶ Catalecticon spondæon vel quarta spondaica est quũ post tres pedes inuenit⁹ spondæus partem finiens orationis: vt Alba/nicq; pa/tres atq; alte.

¶ Bucolice.

Quando pedem quartum comitatur syllaba abundãs
Quæ complet partem rationis, vel pede quarto

Dactylus est positus, tu hanc bucolicen vocitabis.

¶ Bucolice est quū post quattuor pedes syllaba superat in partē orationis desinēs vt. Nō om/nes ar/busta iu/uant humi/les. vel quum in quarto pede dactylum ponimus partem orationis finientem vt: Nos patri/æ fi/nes ⁊ dulcis.

¶ Locus.

In versu primus, ternus, quintus, locus impar
Fertur: par quartus, sextus locus, atq; secundus.

¶ Loca in versu alia paria, alia vero imparia dicūtur. Imparia loca sunt: primus tertius ⁊ quintus. Paria aūt sunt: secūdus, quartus, ⁊ sextus, ⁊ deinceps.

¶ Ordo.

Est ordo membri cuiusuis dispositura
Quattuor has cuius species dicas, monocolon atq;
Distrophon & dicolon, dicolon tetrastrophon addas.
Quartam dic speciem dicolon tetrastrophon esse.

¶ Ordo est membri cuiusq; dispositio in versu: cuius species sunt quattuor. Nā carminum: aliud est monocolon, aliud dicolō distrophon, aliud dicolon tetrastrophon aliud tricolon tetrastrophon.

¶ Monocolon carmen.

Vnius generis dicas monocolon esse.

¶ Monocolon carmē est illud quod vbiq; est vniforme: vt in prima ode Flacci quæ asclepiadeo carmine est composita: vt Mæcœnas atauis edite regibus.

Distrophon & dicolon carmen generum esto duorum
Quando post versum est replicatio quenq; secundum.

¶ Dicolon distrophon est illud carmen quod duobus generibus versuum constat a secundo facta replicatione: quale est illud Horatianum.

Laudabunt alij claram Rhodon aut Mitylenem.
Aut Ephesum bimarisve Corinthi
Mœnia vel baccho Thebas vel Apolline Delphos
Insignes, aut Thessala tempe.

¶ Quod carmē constat primo heroico, secūdo phaliſco, tertio iterum heroico.

Binorum generum dicolon tetrastrophon esto
Quando post quartum quenq; est replicatio versum.

¶ Dicolon tetrastrophon carmen est illud quod duobus generibus versuum cōstat post quartum quenq; versum facta replicatione: Quale est illud Horatianum.

Iam satis terræ niuis atq; diræ
Grandinis misit pater & rubente
Dextera sacras iaculatus arces
Terruit vrbem.

¶ Quod metrum constat tribus primis sapphicis hendecasyllabis, ⁊ quarto adonio dimetro ab eo facta replicatione iterū ad sapphicum.

Ternorum generum tricolon tetrastrophon esto
Quando post ternum quēq; est replicatio versum.

¶ Tricolon tetrastrophon est illud quod tribus generibus versuū constat: quando post quartum versum facta replicatione: quale est illud Horatianum.

Quis multa gracilis te puer in rosa

Perfusis liquidis vrget odoribus
Grato Pyrrha sub antro
Cui flauam religas comam.

¶Quod metrum constat duobus primis asclepiadeis/tertio pherecratio/ quarto Glyconico ab eo facta reflicatione/iterum ad asclepiadeos.

¶Mensura.

Conueniens metri mensura pedum numerus sit
Certis præceptis quem constituere poetæ

¶Mensura metri est debitus pedum numerus: sm poetæ regulas ordinatus.

Mensuræ species monometrum dic dimetrũq;
Tetrametrum trimetrum sic pentametrum hexametrũq;.

¶Mẽsura metri in sex partes est diuisa. Nã carminũ aliud est monometrũ/aliud dimetrũ/aliud trimetrũ/aliud tetrametrũ/aliud pentametrũ/aliud hexametrum.

Vno quod constat pede carmen dic monometrum
Quod binis constat pedibus carmen dimetrum sit,
Quod tribus ex pedibus constat carmen trimetrum dic,
Quattuor ex pedibus quod cõstat tetrametrum sit.
Pentametrum est carmen quod quinq; pedes tenet in se,
Hexametrum carmen dic quod senis pedibus fit.

¶Monometrum carmen est illud quod vnico pede constat: vt illud ionicum a minore. Diomedes.

¶Dimetrum carmen est illud quod duobus pedibus constat: vt illud ionicũ a minore. Sapientes amor odit.

¶Trimetrum carmen est illud quod tribus pedibus constat: vt illud dactylicum simonidium. Induc pallia serica.

¶Tetrametrum carmẽ est illud quod quattuor pedibus constat: vt illud Dactylicum alcmanicum. Vir decens cumulans reliquas tibi.

¶Pẽtametrum carmen est illud quod quinq; pedibus constat: vt illud elegiacum Ouidianum. Res est sollicita plena timoris amor.

¶Hexametrum carmẽ est illud quod sex pedibus cõstat: vt illud heroicũ Virgilianum. Nate meæ vires mea magna potentia solus.

¶Annotatio.

In metris iambis anapęstis siue trochęis
Quod binis constat pedibus dicas monometrum,
Quattuor ex pedibus constans dimetrum quoq; fertur,
Ex senis constans pedibus dicas trimetrumq;.
Tetrametrum fertur pedibus quod conficis octo.

¶Illud tamen admonẽdũ est q; metra iambica/trochaica/et anapęstica duplicibus pedibus cõputant ascẽduntq; vsq; ad tetrametrũ. Vñ monometrũ iambicũ dr qõ duobus pedib⁹ cõstat. vt est illud iambicũ. Immo aliud qõ quattuor pedib⁹ cõstat dr dimetrũ: vt est illud iambicũ dimetrũ Flacci. Vinice propugnacula. Trimetrũ dr illud qõ sex constat pedib⁹. Quale est illud Iambicũ trimetrũ. Ibis liburnis inter alta nauiũ. Tetrametrũ dr illud qõ octo pedibus cõficit quo vtuntur comici.

¶Depositio.

Carminis est finis cuiusuis depositura
Quattuor hę cuius species catalecticon atq;
Acatalecticon: hinc hyper & brachi (dehinc) cata iungas,

¶ Depositio metri est vnius uniusq; carminis desinentia: q̄ circa finē attendit. depositio metri est quadripertita. Nā carminū aliud est catalecticon/aliud acatalecticon aliud hypercatalecticon/aliud brachicatalecticon.

Syllaba cui defit carmen catalectycon esto.
Acatalecticon est fine id quod clauditur apto.
Syllaba cui supereſt sit hypercatalecticon illud,
Cui pes defuerit brachi(dic)catalecticon esse.

¶ Catalecticon est illud qō minus habet metricę cōstitutionis. nā illi vna tm̄ syllaba deficit, quale est illud senarium iambicum trimetrū. Mea renidet in domo lacunar.

¶ Acatalecticon est illud quod apto et legitimo fine concluditur: integer singulorū metrorū existens. Quale est illud Persianū. Nec fontē labra prolui caballino.

¶ Hypercatalecticon est illud qō supra versus finē: vnā vel duas pluresve syllabas hz q̄le est illud hexametrū dactylicon. Aut dulcis musti Vulcano decoqt humorem.

¶ Brachicatalecticon carmē est illud cui vt perfectum sit deficit integer pes quale est illud Aristophanium dimetrū. venit optima Calliope.

¶ Appellatio.

Ipsis vnde fuit metris ab origine prima
Impositum nomen: dicta appellatio metri.

¶ Appellatio metri est qualitas: vnde ipsis metris a prima institutione nomē inditum fuit.

Metra accęperunt varie sua nomina: primo
A dijs vel quibus hæc(vt Pythia)sacra fuerunt.
Siue(vt pyndaricum)de authorum nomine crebro.
Siue loco(velut attellanum)quo canebantur.
Siue a mensura: veluti dimetrum trimetrumq;.
Siue pedum structura vt dactylicumq; trochæum.
Nunc a fortuna hinc elegeia comica dicta.
A numero interdum velut hendecasyllaba constant.

¶ Appellatio metri in septē partes est diuisa nā metra aut a dijs quib⁹ sunt dedicata appellantur: vt pythiū/qō Apollini pythio est cōsecratū. Aut ab inuctoribus ꝓ poetis frequēter vtētibus: ut pyndaricū a Pyndaro poeta. sapphicū a Sappho muliere lesbia. simonidiū a Simonide poeta.
Aut a locis vbi cani consueuerant: vt attellana ab Attellis oppido Italię.
Aut a mensura: vt monometrum/dimetrum/trimetrū.
Aut a pedū structura: vt dactylicum/trochaicū.
Aut ab accidenti fortuna: vt elegiaca ab amorū miseria.
Aut a syllabarum numero: vt hendecasyllaba.

Figura.

Est excusatum vitium ratione, figura,
Ornatus causa primo, metri ve reperta.

¶ Figura(vt inq̄t Sulpitius(est vitiū ratione excusatū/ꝛ ascribitur elegantię: ornatus metri ve causa primo inuēta. Figurarū: aliæ ꝓstructionis/alię locutionis/alię dictionis. figurę dictionis(nā alias hic ꝑtereo) sunt q̄ sub metaplasmo ꝓtinēt. Mētaplasmus(vt diffinit Diomedes) est trāspositio q̄dā recti solitię sermonis ut in alteram speciē: metri et decoris causa figurata. hui⁹ species sunt hę: prothesis/Aphęresis/Epenthesis/Syncopa/Paragoge/Apocopa/Ectasis/Diastole/Synæresis/Diæresis/Ecthlipsis/Antithesis/methathesis/Synalœpha.

Littora cum vocis capiti: vel syllaba detur

Prothesis est: tollens hæc fertur aphæresis esse.

¶ Prothesis est appositio literæ vel syllabę principio dictionis. lfæ vt in illo Virgiliano. Turno gnatoq; patri. vbi gnato pro nato posuit. syllabæ: vt alibi apŏ eŭdē Cōcitŭ tetuli gradŭ vbi tetuli p tuli posuit. Huic contraria est aphæresis q̄ est ablatio lfæ vel syllabæ a principio dictionis lfæ vt in illo virgiliano. Ucla dabāt læti ⁊ spumas salis æreruebāt. peruebāt. syllabæ vt alibi apud eundem. mortalia temnitis arma. temnitis pro contemnitis posuit.

Additur in medio vocis cum littera siue

Syllaba epenthesis est, his priuans syncopa fertur.

¶ Epenthesis est additio lfæ vel syllabæ in medio dictionis. lfæ: vt apud Virgil. Relliquias danaŭ p reliquias posuit. syllabe vt apud Horatiŭ. Fingere cinctutis p cinctis. huic cōtraria est Syncopa q̄ est subtractio literę vel syllabę in medio dictionis. lfæ: vt in illo Virgi. Audist curotas: p audiuit. syllabæ: vt apŏ eŭdem. Uina bonus quę deinde cadis onerarat aceste: pro onerauerat.

Littera cum fini vocis: vel syllaba detur.

Est paragoga. sed hæc tollens apo (sit) copa dicta.

¶ Paragoge q̄ a ꝯtrusdā pparepsis ꝺr: est appositio lfę vl syllabæ in fine dictiōis: vt apud Virgiliŭ. Alacres admittier orant: pro ammitti. huic contraria est apocopa q̄ est ablatio lfę vel syllabę a fine dictiōis. Lfæ vt i illo Virg. Aut duri mules vlixi: p vlixis. Syllābæ: vt apud Hora. ode. vi. Culpa deterere ingeni: p ingenij.

Syllaba quæ breuis est longam facit ectasis ipsam.

Systola productā contra facit abbreuiari.

Ectasis q̄ ⁊ diastole ꝺr: est ertēsio siue productio syllabæ quæ natura est breuis: vt in illo virgiliano. Italiā fato profugꝰ. huic contraria est systole q̄ syllabā natura longā breuiat: vt in illo Virgiliano. Obstupui steterūtq; comæ: vbi p ūltimā in steterūt cōtra naturā corripuit: sed hmōi licentiā vitare tanq̄ a scopulo debemus.

Syllaba de binis conflata synæresis esse

Fertur: & in binas diuisa diæresis vna.

¶ Synæresis q̄ a ꝯtrusdā episynalæpha ꝺr: est cōflatio siue conglutinatio duarū syllabarum in vnā: vt in illo Virgiliano. Fixerat æripedē ceruā. scādēdo proferendum est eripedem. Symphonesis q̄ et synæresis dici potest est cū duæ syllabę scandendo in vnā coeunt. Symphonesis in quinq; partes est diuisa. Prima cū dictionē in vocalem vel m finientē: seq̄t dictio a vocali incipiens: tunc eni illud m/ cū vocali preeunte abiicitur: vt superius est dictū. Scōa est: cū in eadē dictione duę syllabæ longę p vna longa ponūtur: vt in illo heroico. Unius obnorā ⁊ furias a iacis ollei olli p̄nūciari debet. Tertia est cū in eadē dictione duę syllabę breues p vna breui ponūtur: vt in illo heroico. Corona velatarū obuertimus antēnarū. Quarta cū in eadē dictione longa ⁊ breuis syllaba: pro vna longa ponūtur vt in illo heroico. Fixerat æripedē ceruā. in scansione eripedē pronūcies. Quinta cū breuis ⁊ longa syllaba/ p lōga ponūt: vt in illo heroico. Atria dependent lichnis laq̄ribꝰ aureis. aureis scādēdo pronūcies: huic cōtrariꝰ est diæresis q̄ est dissolutio vniꝰ syllabę in duas vt in illo Virgiliano. Aulai in medio: p aulę. Idē alibi. Uestē pictai p pictę.

¶ Annotatio.

I simul u quum consona sita / diæresis illa

Ambo in vocales aliquando soluere possit.

¶ I ⁊ v qñ sita sunt vt cosonātes: aliqñ in vocales solui possunt p diæresim: vt i illo Virgiliano. Arma virū tabulęq; et troia gaza p vndas. vbi troia tri syllabū ptulit. Sitr vt in illo Ouidiano. Te quoq; nūc solno persoluenda mihi.

Subtrahit ecthlipsis cum vocali preeunte.

M, quando incipit a vocali dictio sectans.

Ecthlipsis est elisio siue subtractio huius consonātis m cū præcedēte vocali. Et hoc

quoties dictio in m/præcedente vocali desinit: ⁊ sequens dictio a vocali incipit: vt in illo Virgiliano. Littora multum illeet terris iactatus ⁊ alto: quod sic scandi debet. Littora/mūltū/illet terris ia/ctatus ⁊/alto.

Vocalem vocis de fine aufert synalœpha
Quando a vocali comitans vox incipiatur.

¶Synalœpha est ablatio et compressio vocalis a fine dictionis quoties sequens dictio ab alia vocali incipit: vt apud Hora. Certat ter geminis tollere honoribus.

Cum postponatur quę ante esset littera, fertur
Esse metathesis: vt meleagre loco meleager.

¶Met athesis est transpositio literæ præpostera/cum litera quę præponi deberet postponitur vt in illo Virgiliano. x. At tibi tymbre caput euādrius abstulit ensis. Ouidius. Agnoscens in me frater meleagre sororem.

Dicitur antithesis, cum littera ponitur vna
Pro altra, quęq; potest antistichon bene dici.

¶Antithesis est positio vnius literæ/ pro alia: quę etiam antistichon dicitur: vt in illo Virgiliano. Olli pro illi. De cęteris memorabis infra.

¶De generibus metrorum inferius manifestabimus.

¶Expositis iam syllabarū quantitatibus: necnon earū accentibus/ ac punctuādi modo: q̄ tam ad absolutā q̄ pedestrē oratiōnē ptinere videantur. Necnon metro ⁊ eius membris nunc ad diuersa metrorū et carminū genera iter est aggrediendum Et primo de illo carminis genere/quod vsitatius ⁊ frequentius/grauius/⁊ præstantius inter cætera dicitur.

¶Genus.

¶Genus metri est terminus vniuocus multas sub se versuū varietates cōtinens specie differentes: quæ inferius complectuntur.

¶Carmen heroicum hexametrum.

Heroum hexametrum carmen loca sex tenet in se.
Dactylus exposcit quintum, spondęus sibi sextum.
Hosq; locis reliquis communes ponere possis.

¶Heroicū carmē hexametrū dactylicū: dictū et olimpythiū/ sex loca siue sedes in se continet: ⁊ duobus (vt Sulpitio placuit) legitime pedibus conficitur: scz dactylo et spondęo. His duobus pedibus aliqui loci sunt propriis/alijs. aūt cōmunes. Quintum vero locū dactylus/sextum spondæus sibi vēdicat. Reliqui aūt loci his pedibus sunt cōmunes. et sic scanditur siue modulatur carmen heroicum. Arma vi/rūq; ca/mo Troiæ d/primus ab/oris. Heroicū ōr: qm̄ poetarū princeps Homerus/cęteriq; deinceps eū secuti: heroū (hoc est illustriū virorum) gesta: hoc carminis genere scripserunt. ōr etiā hexametrū/q̄ sex locis siue sedib⁹ cōstet: ōr insuper dactylicum q̄ hoc præcipue cōstet pede. sicut a iambo iambicū. Et ante Homeri ętatē pythium dicebatur: q̄ Apollinis pythij oracula hoc metro reddi cōsueuerāt. Uel q̄ Apollo cum pythona serpentē Delphis propter vltionē matris necasset: accolæ primū in eius honorē hoc carmē cōtexuerūt. Exinde heroū laudibus describendis aptissimum quo genere carminis præter cęteros ornatius vsi sunt poetæ latini. Lucretius/Ennius/Virgilius olim facile princeps/Naso/Horatius/Catullus/Propertius/Tibullus/Statius/Papinius/Iuuenalis/Ausoni⁹/ Martialis/Silius italicus/ Et hi ex gentibus omnes. Ex nostris vero christianis: Iuuencus/Arator/Prosper/Sedulius/Prudentius/Sidonius/Fortunatus/Architrinus/ Franciscus petrarcha/ Baptista mantuanus et Remaclus florenas. suscipit etiam hoc carmen alios pedes: sed rarius/idq; poetica licentia: vt trochęū/proceleumaticum/ anapæstū/ iambum/tribrachum: vt manifestant carmina sequentia.

¶Carmen elegiacum pentametrum.

In se pentametrum carmen loca quinq; tenebit
Dactylus & spondæus communes suntq; duobus.
Primis: semipedem debes quibus addere longum
(Vt vuult Sulpitius) pentemimerim vocitatum
Dactylicos binos poscunt duo posteriora
Semipedem adiecto: qui iunctus superiori
Semipedi: quinto spondæum conficit aptę.

¶ Carmen elegiacum pentametrum (authore Diome) est qō hexametro versu pentametroq; adinuicem positis cōficiuntur: vt illud ouidianū. Hāc tua penelope lento tibi mittit Ulixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Elegiacū (teste Perotto) hexametro ita cōnexum est: vt nūq; sine eo positū reperiat vnde ꝗdā vnū carmē illud esse voluerunt vndecim pedū. Elegia dicta siue a lugendis mortuis. defunctorum enim laudes hoc carmine describi consueuerant. siue elegia dicta ab clos græce hoc est miseratione: qō tyrrheni græciq; elegias illo carmie scriptitarūt: cui opinioni consentire videtur Horatius ad albium tibullum elegiarū authorē scribens: qui ab ea (qua dirim⁹ miseratione) elegos miserabiles dicit hoc modo. heu miserabile. decantes elegos. Jdē in arte. Uersib⁹ impariter iunctis querimonia primum Post etiam inclusa est voti sententia compos. de inuentore huius carminis dubitatur: vt idem asserit Horatius sic. Quis tñ exiguos elegos emiserit author: Grām atici certant et adhuc sub iudice lis est. Hoc tamē carminis gñe scripserūt apud Romanos Propertius/Tubullus/ⁿ gallus imitati græcos: scz Callimachū et euphorionem. Cōtinet autē hoc carmen ꝗnq; loca in se/duobus pedibus (vt Sulpitio placuit) cōficitur scz dactylo spondęo. recipit ꝑmo et secundo loco indifferenter spōdæum vel dactylū. Deinde pentemimerim. hoc est syllabam superantem/quæ vel natura vel positione longa esse debet/deinde duos dactylos/postremo syllabam superantem longam vel brevem: quæ cum semipede præcedente perfectum pedem efficit: Et sic scandi debet Nil mihi/rescri/bas: attamen/ipse ve/ni.

¶ Annotationes.

Carminis hexametri quinto quandoq; poetæ
Spondæum ponunt: proceleumaticumq; licenter
Et pro spondęo sexto dant sæpe trochęum
Sed vetat heroo claudum miscere trochæum
Sulpitius, communis erit nāq; vltima semper
Syllaba sicq; docet Fabius, sic Tullius inquit.

¶ Illud non est prętereundū: spondæū quādoq; in ꝗnto pede ꝑ dactylo a poetis licenter vsurpari. vt apud Persium. Et costā longo subducimus appennino. Interdum etiā proceleumaticus in quinto pro dactylo vsurpatur: vt apud Virg. Tityre pascentes a flumine reisce capellas. Aliquando inserto (vt quibusdam placet) ponitur trochæus ꝑ spondæo: vt apud Virgi. Laocoon ardens summa decurrit ab arce. Illud tamen vetat Sulpitius. Ultima syllaba est indifferens.

Ponitur interdum primo proceleumaticus pes
Et q̄is raro sibi vendicat hunc anapestus.

¶ Proceleumaticꝰ interdū in primo loco ponitur apud poetas: vt apud Lucretiū. Tenui cauata oculi cana tępora frigida pellis. Quē locum vēdicat licet raro/anapæstus: apud Virgilium. Fluuiorum rex eridanus terrasq; tacentes.

Carminis heroi terno quartoq; licenter
Ponit iambum vel tribrachum quandoq; poeta.

¶ Nonnūq; in tertio et quarto loco iambū pedem et tribrachum (ꝗuis licentiose) admittit poeta: vt in illo Eneidos nono. Terga fatigamus hasta nec tarda senec

ctus Idem in quarto pede. Ostendens artem pariter aruimq; sonantem.

S cum præiuncta vocali cędere fine
Debes: & sola a vocis sic fronte aliquando.

¶ S lra finalis cũ p̃cedẽte vocali aliq̃n cæ dit i herametro vt in illo. Virg. Inl se eo ĩsse viros ⁊ discernere ferro: in scãdẽdo viret ,pũcies p viros ⁊. aliq̃n etiã sola cę ditur: vt in illo Lucretiano. Arborous veteres decidere alcibus ra mos: scandendo ,pferẽdũ falcibu ramos. Cæditur nonnũq; a principio dictionis: vt apũ Tibullũ. Opere at quicũq; legit viridesq; smaragdos: scãdendo pronuncies viridesq; maragdos: sed huiusmodi iunctur æ cũ raræ fuerint prorsus sunt vitandæ.

Carmen cum incipiat vel ab o vocali alia ve
Quę per se vox est perfecta: & dictio sectans
Incipit a vocali, fit subtractio nulla.

¶ Q̃n carmẽ herametrũ aut aliud qđuis incipit ab o/ vel ab alia vocali q̃ p se pfectã vocẽ ⁊ partẽ orationis conficit et sequens dictio a vocali incipit: tunc nulla erit subtractio aut elisio: vt apud Tibullũ. O ego ne possem tales sentire dolores: ⁊ apũ Ouidiũ. O vtinã tandem lacedemona classe petebat.

V post s, q, g, si vocalis comitetur
Litterulæ perdit vim: testes lingua, aqua, suauis.

¶ U post g/q/s/sequẽte vocali liquescit vim iræ amittẽs: vt in lingua / aqua: suauis q̃ i scãdẽdo bisyllabę pferũt. Virg. Munera sunt lauriq; ⁊ suaue rubẽs hyacinthꝰ.

Js in scandendis vocalem cæde priorem.
Dis, deę, dijs, ijs, sic ij, eæ, pluralis & ijdem.
Isdẽ, dehinc, deinceps, huic, & cui, deindeq; proinde,
A desum ducta & vocali de comitante.

¶ Subtrahit̃ per vocalũ in scãsione harũ dictionũ dis/deæ/dijs/ijs/eæ/et isdem plãli issdem/dehinc/deinceps/cui/deinde ,pinde / ⁊ deducta a desum quoties post de immediate sequtur vocalis. Virg. Dis deæq; oẽs studiũ qbus arua tueri. Idẽ alibi. Idẽ vẽturos tollemꝰ in astra nepotes. Ede i buẽ. Expiar tu deide iubeto certe am ỹntas. Lucanꝰ. Nõ deest ,plato ieiunꝰ venditor auri. Iuue. Dehinc clamore pa ri cõcurritur et vice cœli. Hora. Redde age quæ deinceps risisti libidinis dum.

In fine hexametri supereſt cum syllaba abundans.
Carmen hypermetrum est: quæ syllaba cæsa, sequenti
Cum versu semper scandendo adiungitur apte
Semper hypermetrum vocalis finiet aut m.

¶ Aliq̃n in fine carminis herametri abundat syllaba: qđ vbi fit carmen dr hypermetrũ. Et necesse est illud carmẽ vl in vocalẽ vel in m literam terminari: et sequẽs carmẽ a vocali incipere: et syllaba in fine abundans abscissa scandendo capiti sequentis carminis annecti debet: vt in illo virg. Aut dulcis vulcano musti decoqt humorem. Et solis vndam tepidi despumat ahenis. Illa syllaba rem / in fine herametri superans cum principio sequentis carminis scandi debet: Aut dul/cis vul/cano/musti/ decoquit/humo: Ret soli/s vn/dam ⁊c.

¶ De varia hexametri compositione.

¶ In herametro cõponẽdo sextuplex fm q̃sdã ẽ varietas. herametrũ enim dactylicũ appellant qđ dactylo claudit̃ qle est illud Præsertim manibꝰ vires ⁊ ,pda pcantia: qđ et hypermetrũ est. Sed aptius hoc exẽplũ. Sydera pallida dist̃guunt facta territa luminis. Spondaicũ est illud qđ ex solis spondæis cõstat. vt Romani mustis albam cinxerũt lõgã. Et dñr æ quitẽ potanea: cũ oẽs pedes vel dactylici vel spondaici sunt ꝫ spõdaicũ fugiẽdũ est: qđ tãq; soluta oõ incedit: Cõmune siue periodicũ qđ alternis dactylis vel spõdæis cõstat: vt Italiã fato profugus laviniaq; venit. Sapphicũ qđ inter duos spõdæos q̃tuor habet dactylos: vt Inferretq; deos latio

genus vnde latinū. Antimachiū qō bis post duos dactylos habet spōdæ sint. Ante fugā soboles ſiquis mihi paruulus aula. Absolutū qō oēs partes oronis hz. vt est illud. Heu si tūc flentem rapuisset in æthera mauros. hec ꝛ alia carminū diuersa genera tradunt aliqui: sed cum superuacaneum videtur omittimus.

¶ Hexametri carminis vitia.

¶ Vitia hexametri carminis eorūq; noia operepretium est indicare. Ea sex putat Gellius Theodorus. Ego plura congessi. Acephalū hz qō incipit a syllaba breui: vt. fluuiorū rex eridanus camposq; per oēs. Procephalū qō in pmo pede vltra quartuor tpora habet: vt insulæ ionio in magno quas dira celeno. Lagarū seu lazū cui⁹ in medio vna aut plures syllabæ claudicant: vt Cōgrediot fer sacra pater et conci pe fœdus. Truncatū quod in pœnulti. claudicat: vt Mortē contēnūt laudato vultnere getæ hec ꝛ scazontes et ecades appellat Diomedes cuius libri tertium lege perdiligenter. Hypermetrum qō vna syllaba abundat. vt Jactemur doceas ignari holmæ locorūq; . Grauidū qō habet syllabā in medio superantē: aut qō synizesim patitur: vt fixerit æripedē ceruā hz aut erimanthi. Inane cui⁹ syllaba in duas per diæresim scinditur: vt Accipe pōpei deductū carmen ab illo . Er vna enim syllaba duæ fiūt: nā si longa corripit hz Systole: vt Obstupui steterūtq; comæ ꝛ vox faucibus hæsit Si breuis producitur ectasis. Si duæ breues pro vna longa/vel duæ longæ pro vna ponantur Symphonesis est hac græci frequēter vtuntur. Spōdaicum qō spondæ ū hz in ūlto: vt Cymus velatarū obuertim⁹ antēnarū. Colessum seu colobū seu solutū. qō plaica oſone incedit. vt dono dicite doq; volentibus cū magnis diſe. Asperū quod horret iūcturis: vt Nisæe spioq; thelliaq; cymodoceq;. Nec vero est ignorādū qdā ex iis vitia tam herametri q̄ cuiuslibet carminis esse posse. Hyperhymnū in q̄ singuli pedes terminat dictionē: vt carmē doctū semia simplex cōdere nescit. Cacophona q̄ vocalū assiduitate squalēt: vt Infernicq; lac⁹ ceceq; insula circes Itē cū ab cadē pſonāte singulæ dictiones incipiūt: vt O tite tute tati tibi tāta tyranna tulisti. Aechnocū cui⁹ vltimæ silles sunt: vt Exiret mentes fraternas grata malis lis. dūt bicipitia si vltima ſyba simpliciter desinat. Itē caudata cū finis duorum in consonantes desinit dictiōes. Hemistichiū qō inceptū dūtaxat ꝛ semiplenū est. qualia sunt apud Maronem: vt huc cursus fuit. Hec Sulpitius.

¶ De carminis heroici decoro.

Carminis heroi si vis seruare decorum,
Pes nunq̄ debet rationis claudere partem
Ni forte in primo: pentemimeri comitante
Vel quarto: quintove: offendit turpe secundo
Sed minus in terno: si illum monosyllaba claudat.

¶ heroici herametri decorū/vt ait Sulpitius/apta pedū pmixtiōe ꝛ varietate seruabit Si pes nō terminet partē oronis/nisi forte in pmo loco: sequēte pētemimeri. vt in illo Virgiliano. Ast ego q̄ diuū incedo regina iouisq; Et soror et cōiunx. Et nisi forte in quarto loco: vt Vela dabāt læti ꝛ spumas salis æra ruebant. Vel forte in quinto. vt Musa mihi causas memora quo numine læso. Illepidū est carmē prosa interciſaq; nimis: oratione successanq; ꝛ maxime si secundus pes partem oronis terminet vehementer offendit: vt Impulit in latus: ꝛ venti velut agmine facto. Quod fiet minus indecore in tertio si in monosyllabā desinat et dictiones exiguæ sint. vt est illud horatii. Non vtor saluum te vult non filius omnes.

Heroum pulchrum est vox quod trisſyllaba finit.
Illepidum est penta aut quod vox tetrasyllaba claudit,
Gratius incedit quod vox bisſyllaba complet,
Integra si fuerit vox quam ponis pede quinto.
Distortum est carmen quod vox monosyllaba finit,
Pulchrius at constat quod vox encletica claudit.

¶ Decorū est heroicū qō in trisſyllabā desinit ꝛ fortē videtur insurgere/ ¶ Est illq

Virgilij Urbs antiqua fuit tyrij tenuere coloni Carthago. Illepidum est carmen qđ in tetrasyllabam aut pentasyllabam desinit: vt est illud Virgilij. Nulla Venus nullis animũ flexere hymenæi. Et illũ Martialis. Otia cæsario cedit labor amphitheatro. Statius est illud carmen qđ in bissyllabã desinit, in arte si pes quintus ex integra constet: vt est illud Virgi. Musa mihi causas memora quo numine læso. Distortũ est carmẽ qđ in monosyllabã desinit: vt est illud Virgi. Aeole nãq; tibi diuum pater atq; hominũ rex. Pulchrius tamẽ incedit si monosyllaba enclitica fuerit: vt est illud Horatij. Scilicet vxorem cum summa dote q; fidemq;. Et genus & formam regina pecunia donat.

Dactylici insurgunt connexi quinq; decore.
Quattuor interdum spondæi itantq; venuste
Dactylus alternis spondæis itq; decore.

¶ Insurgunt et fluunt canore quinq; cõtinui dactyli: quale est illud Enni. At tuba terribili sonitu procul æra canoro. Incedunt etiam cũ decoro quattuor spõdæi, si ipsa res exigat: vt est illud virgi. Occultum inspires ignẽ, fallasq; veneno. Similiter decor est carmen cum dactylicis alternis vel interiectis spõdeis temperantur: vt est illud Virgilij. Italiam fato profugus lauinaq; venit.

Quum præcedentis pendens sententia versus.
Comma colonve facit: versu concluſa sequenti
Laudatur carmen quod fiet quando necesse
Est rem continuas, vehemens vel suaue loquaris.

¶ Laudabile est carmen quum sententia suspensa in sequẽti versu includitur, cõma siue colon efficiens multorũ carminũ inter se implicatio: quã cathenã appellãt. plurimũ iucũditatis habet in loco: vt quum opus sit in rem cõtinuas, vel vehementia aut suauitate vtaris. Id quod in carminibus prime præcedentibus perspicere satis est in promptu.

¶ De elegiaci carminis decoro.

Pentametrum pulchre debet concludere sensum
Præcipue ornatum, quod vox bissyllaba claudit
Proximum & huic, penta aut quod tetrasyllaba complet.
Absurdum est, quod vox tris, vel monosyllaba finit.

¶ Decorũ pentametrum elegiacũ sensum debet cõcludere et ornatissimũ est qđ in bissyllaba clauditur: vt est illud Ouidi. Hanc tua penelope lento tibi mittit Ulixes. Nil mihi rescribas attamen ipse veni. Proximum huic est qđ in pentasyllabã aut tetrasyllabã desinit: vt est illud Maronis. Vidi cõcretas per gramina fessa ruinas. Pendere aut olerum stare cacuminibus Similiter illud eiusdẽ Maronis. Vidi pelta nogandere rosaria cultu. Et oriente nouo rosida lucifero. Absurdum est illud pentametrum quod vox trissyllaba aut monosyllaba perficit: quale est illud. Communis paphiæ dea syderis et dea florũ Præcipit vnius muricis esse habitum. Similiter illud. Mecœnas atauis edite regibus.

¶ Annotatio.

Litterulæ eiusdem, vocum similes quoq; fines
Crebras vocales, versus vetat ipsa vetustas.

¶ Vt decorum carminis seruemus, eiusdem literę aut syllabę assiduitatẽ: crebras etiam vocalium concursiones dissonantiam, fibulationem magis qđ in soluta oratione vitabimus. Permittuntur tamen aliquando licet rarius apud poetas huismodi iuncturæ: sed figurate et licenter: vt est illud Ciceronis. O fortunatã natam me consule Romam. et illud Enni. O tite tute tanta tibi tyranna tulisti. Et illud Enni. Mœrentes flentes lachrymantes qđ miserantes.

Seruabim⁹ etiã (vt inqt Sulpitius) in carminib⁹ cõtexẽdis oẽm cultũ cũ latinitatis integritate: verbis vtemur electis/nũc iuuantibus/ nunc canoris: vt res postulat Carmen figuris aspergemus. facilitate affectibus aliqñ cõcinnabimus fabulis historijs ⁊ rerũ doctrina locupletabim⁹ duritiã ⁊ ꝛboꝝ nouitatẽ vitabim⁹: ⁊ qõ maxima virt⁹ oratoris est (vt Lactãti⁹ inqt) apte dicem⁹. Ambigue dicta et ornamẽta ambitiosa (vt monet Flaccus) refugiem⁹/ a psonarũ et rerũ decoronõ deliberabim⁹. Interdũ copiã interdũ breuitate: nunc pingue/nũc siccũ dicendi genus/nũc maturũ et graue nũc ardẽs erectũ ⁊ cõcitũ amabim⁹. Carmen deducẽdũ læta intẽtaqꝫ cura aggrediemur. antea (si fieri poterit) vt lectiuncula: vel commemoratione sitis carminis excitati. In ꝛlu etiã faciẽdo/ cauebimus pꝛsẽpe caput rodemusqꝫ vngues nõ de industria: sed cũ distractione intẽti: vñ inuẽto quod ꝛonabamur nobis quasi non cõsentientibus pluteũ cedemus/ stylũ sæpe ꝛtem⁹/ singulaqꝫ diligẽter examinabim⁹ ⁊ an lectione sint digna tenere censebim⁹. Amicoꝝ plæraqꝫ iudicio emendabim⁹. paucis contenti lectorib⁹: ⁊ belle assentatorẽ nõ ammittem⁹. Luxuriantia cõpescemus aspera leuigabimus/ ⁊ carentia virtute tollemus. Libri ꝯditionẽ non ꝓcipitabim⁹ ne eã pœnitẽtia subsequat: sed diu vt nonũ in annũ castigabim⁹. Si qd aũt emissum fuerit: pꝛsertim in adolescẽtia alꝫ in iudiciũ cũ modestia reuocare et in suo gñe cõseruando cõrigere. fecere id multi: fecit ⁊ ipse Cicero: q̃ totos imitatus est academicos. fecit ⁊ Martialis iã grãdior q̃ inqt. Festinata ꝓt decimi mihi cura libelli Elapsum fr̃anib⁹ nũc reuocabit opus. Nota leges q̃dã: sed lima rasa recenti Pars noua maior erit lector⁹ vtriqꝫ faue. Ad qõ etiam nos hortari videtur Priscianus q̃ fatetur ie q̃cũqꝫ in suis aduertit errata: quoaũ vixerit emẽdaturum. Nã (vt Fabi⁹ inquit) iuuat acu⁹ fore in studijs longior labor si nihil iceret melius inuenire ꝓteritis. In ꝛlib⁹ etiã ꝓdẽdis Lucilij ⁊ Crispini inimis cita ⁊ pꝛceps extemporalitas vicijs nõ vacat. Inqt enim horatius. Carmẽ reprehendite qõ nõ multa dies ⁊ multa litura coercuit atqꝫ pfectũ decies non castigauit ad vngue. Laudabile erit carmẽ. Euripedis maturitatẽ maronis morã vilino more et Quintilij limam expertũ. Gloriãtur tñ alꝫ innatam sibi carminis facilitatem q̃asi virgula (vt aiunt) diuina furore quodã diuino petiti/ vel a musis ipsis (tãqꝫ olim Hesiodo fabulatur) ime studio sibi donatũ. Sed audiant eundẽ Horatiũ. Natura fieret laudabile carmẽ an arte. Quæsitũ est ergo nec studiũ sine diuite vena. Nec rude quid possit video ingeniũ alteri⁹/ sed altera poscit opem res/ ⁊ cõiurat amice. Adiungatur ideo facili et extemporali ingenio matura diligentia. Addo etiã doctrinã. Nã vt idem Flaccus ait. Scribendi recte sapere est principiũ ⁊ fons. multum etiam cum imitatione exercitatio conferet.

¶Annotatio.

¶Quanqꝫ ⁊ hæc de carminis decoro diximus: nolim tñ ea a nobis sic dicta existimes vt hãc legẽ semp ⁊ vbiqꝫ quasi affectatã ⁊ nimis rigidã obseruare sis astrict⁹. Ipe enim poetarũ pnceps Maro/ nedũ poetæ alij crebro hãc legẽ (vt in suis est pspicere monumẽtis ptermiserunt. Ni mirũ nam (vt idẽ inqt) Non oia possumus oẽs. Ille etiã insignis apũd grecos Homerus hæc et huiusmodi obliuisci fatet. Flacc⁹. Quãqꝫ bonus dormitat Homerus. Permittunt aũt præter hanc legẽ multa poetica licentia: vt idem ait. Sũt delicta tñ quib⁹ ignouisse velimus. Nã neqꝫ chorda sonũ reddit quẽ vult man⁹ ⁊ mens. Nec semper feriet qõcunqꝫ minabit arcus. Quo magis tamẽ (vitato indecoro) ꝓpius decoro accedas: eo laudabilius erit carmẽ minusqꝫ offendet: vt idem ait. Verũ vbi plura nitẽt in carmine nõ ego paucis offendar maculis: quas aut incuria fudit/ aut humana parũ cauit natura: q̃d ergo vt scriptor si peccat idem librari⁹ vsqꝫ q̃ius est monitus. venia caret. ⁊ cithara Œd⁹ ridetur chorda qui semper oberrat eadem. si latꝫ de hac re cognoscere libeat Horatium de arte ꝓetica consulito.

¶De licentia poetica.

¶Carmina scribendi pmittuntur nõnulla poetica licentia: sed hac in re aduertendũ est/ hmõi licentiã nõ vsqꝫ adeo ꝓtendi posse: q̃si liberũ sit scriptori literariæ artis deserere ꝓcepta: ꝓ suo voto/ vt ꝛba trãsformare: vt vitiose inter se iungere dictiões. Verũ q̃ in grãmaticis ⁊ oratoriis disciplinis ⁊ magnis author⁹ tradũt ea negligere nõ decebit. Sũt eni cuiuis arti limites pstituti: quos licenter ꝓ authoris iudicio puaricari nefas est. Imitabimur ergo celebres poetas: ⁊ in quibus illi fere

ad vitiū tñ cū dignitate sunt deferi: nulla incidere (nisi carminis ꝓmoditate aut necessitate cogamur) minꝰ decet. Nā illud vnū memoria tenere debemus: vnāquāq; orationē auriū iudicio examinari debere. hic ergo permissus sine licentia poetica in literis/syllabis/dictionibꝰ inuenit. Nā ab his singulis fit a poetis cōtra p̄cepta trāsgressio. In literis quidē (vt superius in figuris diximus) adiectione detractione/immutatione/trāsmutatione/peccatur. Additur nāq; in dictione litera q̄ p̄cedentē vocalem breuē facit lōgā: vt relliquias/relligio/redduco. Virgi. Relliq̄as danaum. Hora. in epodis. Deꝰ hæc fortasse benigna reducet in sedem vitæ. Detrahitur nōnūq; litera. Virg. Atq; immitis Achilli. s/eni vitādi sibili causa detraxit. Immutat: vt olli ꝓ illi. Cūq; opus est longa syllaba r/in s/mutat: vt honos/labos/arbos/pro honor/labor/arbor. Trāsmutātur: vt teucre/euādre/meleagre: pro teucer euander/meleager. Quod ideo fit quod duplex in iis nominibus est terminatio nti Dicimus euandrus teucrus. Virgilius in. vij. Tum pater Euandrus.

De licentia innouandarum syllabarum.

Idem quoq; fit in syllabis. Nā dictioni (vt cōmodus quadret versibus) syllaba adiungitur: vt induperator pro imperator/mauortia ꝓ martia. Aut subtrahitur: vt accestis pro accessistis. Virgilꝰ. Accestis scopulos. Aut mutatur: vt caudicibus pro codicibus. Virgilius in gæor. Caudicibus sectis. Connexa ꝓ entra. Idem. Spem gregis ah silice in nuda connixa reliquit. Uide in cæteris latius.

De innouandis dictionibus.

¶ Dictiones quoq; additionē seu interpositionē alterius dictionis recipiūt: vt septē subiecta trioni/ꝓ subiecta septētrioni. Immutationē siue innouationē: vt miseresco pro misereor/horresco ꝓ horreo. vel diminutionē vt pusillꝰ pro parvus. Uel cōparationē: vt senior pro senex/tristior pro tristis. Virgi. Tristior a lachrymis. Uel derivationē. Virgi. Frondea tecta pro frōdosa. Cōpositione/vt belliger thyrsiger. Quæ etsi in oratione quoq; soluta occurrūt in pedestri tamē licentius p̄mittuntur. Sciendū est etiā in dictionibus græcis licere vti genitivo: vt filio vel latino quoad metri cōmoditas exposcit. Virgili. in. vi. æneī. In foribus læ tū Androgeo pro androgei. Trāsmutari etiam a poetis solent dictiones interdum. Virgilius. Maria omnia circum.

De oratione.

¶ Fit insup nōnūq; ad ornē suppositionis dictionis adiectio: et frequētibꝰ conjunctionibus cōpacta: qđ græci polysyntheton appellāt. Virgi. Atham asq; Thoasq; Pelidesq; Neoptolemusq; ꝓmusq; Machaon. Idem alibi. Ore locuta est. qđ ꝓ pleonasmū .i. accumulationem dr. Detrahitur siliter aliqđ ornoni qđ ecthlipsis vnus vbi defecit. Virg. Hæc secū me ne icepto desistere victā. in ꝓma orone deest dixit: in scōa aūt decet. Aliqn detrahit dictio ꝓ apostopesin: sine (vt ait Cicero) p̄reticētiā. Idē alibi. Quos ego sed motos ꝓstat intelligit punā. Subtrahūt aliqn conjūctiones ꝓ dyaliton. Idē Ite forte citi date flammā impellite remos. Transponitur aliqn oro per hysteron protheron: qn retroverso ordine ꝓfertur. Terē. Symbolū dedit coenavit. Trāsponitur etiam oratio cū casibus viceversis res significatur: vt trade rati ventos. vbi intelligitur Trade rates ventis.

De commutatione vocabulorum per omnes partes orationis.

Animaduertuntur ꝓterea poetæ vocabulis abuti: et aliud p̄ cēs partes orōnis vocabulū pro alio ponere. In nolequidē. Inuenalis. Bacchanalia vivūt. i. bacchanaliter vivunt: hoc est furiose et crapulose. Virg. in gæor. Primētaq; pascēs. sole recens orto: hoc est recenter. Idē in gæor. vor aprima tenar. i. aprimæ. In iis obꝰ nomē pro aduerbio ponit. Ponit etiā ꝓprium ꝓ appellativo. Virg. Haurīat hūc oculis ignē crudelis ab alto Dardanꝰ. i. dardanius de Enea enim loquitur qui a Dardano rege troiano venit. Loco etiā gñis species ponitur. Virgi. in gæor. de equabus amore feruētibus. Illas ducit amor trās gargara transq; sonātē Ascanīū. vbi gargara pro ꝯbuscā mōtibus posuit: et Ascanium ꝓ ꝯbuscā fluminibus. Inuentor etiā ꝓ re inuenta ponitur. Virg. Cererēq; canistris expedīūt. Cererē q̄ est dea frugū pro

p̃ne posuit Item equitẽ pro equo Idẽ in gr̃oi. Frena pelethronij lapithe gyrosq; dedere. Impositi dorso atq; equitem docuere sub armis. Insultare solo. Equitem. i. equũ. Nũerus certus p in certo ponitur. Idẽ. Oterq; quaterq; beati. Nũerus singularis pro pl̃ali. Idẽ. Pars in frusta secant. Casus pro casu. Virgi. Currusq; volãs dat lora secundo. Curru pro currui. Fit etiã alteratio in verbis. Virg. hunc ego si potui tãtum sperare dolorẽ. sperare pro timere posuit. Mod⁹ etiã p modo ponit: vt ittis paratis & primũ arripite viri. i. ite et parate. Significatio pro significatione. Virgr. Prora aduertit p aduertitur. Idem in gr̃oi. Lõgiq; vigẽt ad littora fluctus. p vigentur. Item vna præpõ pro alia ponitur. Terentius. Ecqd nos amas de fidicina hac. i. propter hanc fidicinam. hæc & multa alia vsurpant poetæ.

De omni genere metrorũ quo vsus est Horatius apud latinos inter poetas lyricos facile princeps.

Metrorũ vndeuiginti generibus vsus est horatius li. carminũ q̃ odę inscribitur de quibus omnibus inferius dicemus.

Carmen asclepiadæum choriambicum.

Primũ genus est carmen monocolon choriambicũ asclepiadę̃ tetrametrũ acatalecticon. & dr̃ monocolon. i. vniforme: qr nulli est cõtũctũ. dr etiã asclepiadę̃um ab inuentore asclepiade p̃eta lyrico. Et choriambicũ a pede choriãbo p̃dominãte. & tetrametrũ q; quattuor pedes continet. Et acatalecticon: q; perfecto fine dauditur Cõficit aũt ex spondæo/duob⁹ choriãbis/ & pyrrhicio. & sic scãdit. Mecœ/nas atauis/edite re/gib⁹. Et fm Diomedẽ sic ficitur. Spõdæo/dactylo/cæsura/ & duobus dactylis. sic scãdit. Mecœ/nas atauis/edite/regib⁹. hoc metro tres odas scripsit.

Mecœnas atauis edite regibus.
Exegi monumentum ære perennius.
Donarem pateras grataq; commodus.

Hoc metro scripsit Prudentius illum hymnũ de accensione ignis.

Inuentor rutili dux bone luminis.

Secũdũ est dicolon tetrastrophon: cõstans ex sapphico & adonico.

Dactylicum sapphicũ pẽtametrũ hendecasyllabum.

Dactylicum adonicum dimetrum.

Sapphicũ pẽtametrũ hendecasyllabũ cõficitur ex trochæo/spondæo/dactylo & duobus trochæis. & sic scanditur. Iam sa/tis ter/ris niuis/atq; dirę. Huic cõiunctum est adonicum. constans ex dactylo & spondęo vl trochęo. et sic scãdit. Terru/it/vbem. hoc metro viginti & tres odas scripsit.

Iam satis terris niuis atq; dirę.
Mercuri facunde nepos Atlantis.
Quem virum aut heroslyra vel acriq;.
Vile potabis modicis sabinum.
Integer vitę scelerisq; purus.
Parcius iunctas quatiunt fenestras.
O Venus regina Gnidi Paphiq;.
Poscimus si quid vacui sub vmbra.
Persicos odi puer apparatus.
Nullus argento color est auaris.
Ne fit ancillę tibi amor pudori.
Septimi Gades audiure mecum.
Vlla si iuris tibi peierati.

Rectius viues Lycini neq; altũ.
Ocyum diuos rogat impatenti.
Martijs cælebs quid agam calendis.
Mercuri nam te docilis magiſtro.
Herculis ritu modo dictus o plebs.
Faune nympharum fugientum amator.
Non vides quanto moueas periclo.
Montium cuſtos nemorumq; virgo.
Impios ſpartæ retinentis omen.
Pyndarum quiſquis ſtudet emulari.
Diue quem proles niobæa magnę.
Eſt mihi nouum ſuperantis annum.
Phœbe ſyluarumq; potens Diana.

¶ Hoc metro etiam ſcripti ſunt hymni quos frequentat eccleſia.

Hymni. Nocte ſurgentes vigilemus omnes.
Ecce iam noctis tenuatur vmbra.
Quod chorus vatum venerandus olim.
Vt queant laxis reſonare fibris.
O ſator rerum reparator æui.
antra deſerti teneris ſub annis.
O nimis fœlix meritiq; cælſi.
Chriſte ſanctorum decus angelorum.
Virginis proles opifexq; matris.
Iſte confeſſor domini ſacratus.

¶ Illud notandum quod in ſecũdo huius hymni verſu dicendum eſt hoc die et non hodie qz primum pedem oportet eſſe trochæũ: vt omnes hæ prædictæ odæ manifeſtant. O pater ſancte mitis atq; pie.

¶ Ille hymnus pedes non ſeruat: qui hunc hymnum ſcripſit ſyllabas tantum ſeruare: pedes vero minime curauit.

Tertium eſt dicolon diſtrophon: cõſtans choriambico glyconico ⁊ aſclepiadæo: ſic

¶ Gliconicum choriambicum.

¶ Glyconicũ choriambicum trimetrum coſtat ſpondæo/choriambo/et pyrrhicio. ſic ſcanditur. Sic te/diua potens/cypri. vel ſecundũ alios. cõſtat ex ſpõdæo ⁊ duobus dactylis ſic ſcanditur. Sic te/diua po/tens cypri. huic cõſũgitur aſclepiadeũ choriambicũ: ⁊ ſit dicolon diſtrophon. ſcripſit hoc metro odas duodecim.

Sic te diua potens Cypri.
Cum tu Lydia Telephi.
Mater ſęua cupidinum.
Et thure & fidibus iuuat.
Donec gratus eram tibi.
Vxor pauperis Ibici.
Quantum diſtet ab Inacho.

Intactis opulentior.
Feſto quid potius die,
Quo me bacche rapis tui.
Intermiſſa venus diu.
Quem tu Melpomene ſemel.

¶ Quartū eſt dicolon diſtrophon cōſtans dactylico archilochio tetrametro hendecaſyllabo archilochio.

¶ Dactylicum archilochium tetrametrum.

¶ Hendecaſyllabum archilochium.

¶ Dactylicū archilochiū cōficit ex quatuor pedibus heroicis (ita q̄ quart⁹ ſemper ſit dactylicus parte orationis finiens more bucolici) & ex tribus vltimis trochaicis. & ſic ſcanditur. Soluitur/acris hy/ems gra/ta vice/veris/& fa/moni. huic cōnectitur hendecaſyllabū archilochiū/cōſtans duobus iambis/pēntemeri/& tribus trochęis: & ſæpius primo loco p iambo ponitur ſpōdęus. & ſic ſcāditur. Trahunt/q̄ ſiccas: machi/mæ ca/rinas/. Scripſit hoc metro hanc oden ſolam.

Soluitur acris hyems gratavice veris & fauoni.

¶ Quintū eſt tricolon tetraſtrophon: cōſtans ex p̄mis duobus verſibus choriambicis aſclepiadęis: de quo metro ſuper⁹ eſt dictū. Terti⁹ vſus ē pheretrati⁹ trimeter heroicus. q̄ fit ex ſpōda o/dactylo/& ſpōdęo. & ſic ſcādit. Grato/pyrrha ſub/antro. Quart⁹ vſus eſt glyconic⁹ de q̄ ſuper⁹ dict⁹. Hoc metro ſeptē odas ſcripſit.

Quis multa gracilis te puer in roſa,
O nauis referent in mare te noui,
Dianam tenerę dicite virgines,
Vites humileo me ſimilis chloe.
O fons blanduſiæ ſplendidior vitro,
Audiuere lite dij mea vita dij.
Quis fles aſteriæ quas tibi candidi.

¶ Sextū eſt dicolon diſtrophon tres enim primi verſus ſunt aſclepiadęi choriambici ſiue dactylici. Quartus glyconicus. de quibus ſuperius eſt dictū. Scripſit hoc metro odas nouem.

Scriberis vario fortis & hoſtium
Paſtor cum traheret per freta manibus,
Quis deſyderio ſit pudor aut modus,
Albine doleas plus nimio memor,
Nolis longa feræ bella minantiæ.
Extremum Tanaim ſi biberes lyce,
Incluſam danaen turris & cura.
Diuis arte bonis optime romule.
Iam veris comites quæ mare temperent.

¶ His duobus metris: videlicet Aſclepiadæo choriambico & glyconico ſcripſit diuus Ambroſius de ſanctis martyribus illū hymnū.

Sanctorum meritis inclyta gaudia.

¶ Eſt etiam alius hymnus de euchariſtia.

Sacris ſolemnijs iuncta ſint gaudia.

¶ Qui tamen hūc ſcripſit/pedū menſurā & metroꝝ naturā nō curāſ: ſyllabarū tm

auerū seruauit. ¶Est etiā alius hymnus de assumptione diuæ Virginis mariæ:

O q̄ glorifica luce coruscas.

¶Videtur hic hymnus asclepiadeo carmine contextus: sed cōtra illius metri naturā in postremo pede ponitur spondæus vel trochæus p dactylo: q̄ hunc scripsit/ nullum ducem secutus usus est monoculo tetrastropho. hoc est quattuor versibus eiusdem metri/inde post quartum replicatione facta.

¶Dactylycum phalyscum tetrametrum.

¶Septimū est dicolon distrophon. Primus enim versus est heroicꝰ archilochius de quo superius est dictū. Secūs phaliscus dactylicꝰ tetrameter acatalecticus: cōstans ex quattuor pedibus heroicis vel dactylicis vel spondaicis: vltimus tamen semper spondæus erit. Tertius sæpius dactylus. sic scanditur.

Lauda, bunt ali, jcla, ram rhodon, aut Mithy, lenem,
Aut ephe, sum bima, risve co, rinthi.

¶Scribit hoc metro quattuor odas.

Laudabunt alij claram rhodon aut Mithylenem,
Albus vt obscuro detergit nubila cœlo.
Te maris & terræ numeroq; carentis arenę.
Quid tibi vis mulier nigris dignissima barris

¶Choriambicum aristophanum monometrum.

Choriambicū alcaicum trimetrum.

¶Octauū est dicolon distrophon. Primus versus est choriambicus aristophanus/ cōstās choriambo ⁊ amphibracho: siue bacchio: et sic scanditur. Lydia/dic per oēs. Sequens est choriambicus alcaicus trimeter: cōstans epitrito secūdo: duobus choriambis et amphibracho siue bacchio: ⁊ sic scāditur. Te deos oro sybarim/cur properas/amando. hoc metro hanc odem solam scripsit.

Lydia dic per omnes
Te deos oro sybarim cur properas amando.

¶Dactylicum alcaicū trimetrum.

¶Iambicū archilochiū trimetrum hipercatalecticon.

¶Dactylicum pindaricum tetrametrum.

¶Nonū est tricholon tetrastrophon. primi duo versus sunt dactylici alcaici trimetri catalectici. cōstant aūt duobus iambis/ vel spondeo et iambo/cæsura/et duobus dactylis. Tertius est archilochius dimeter hypercatalecticus cōstās ex primo pede iambo vel spondæo/secūdo iambo/tertio spondeo/quarto iambo vel pyrrichio/deinde syllaba abundans. Quartus est pindaricus dactylicus tetrameter: constans duobus dactylis duobus spondæis. ⁊ sic scanditur.

Vides, vt al, ta: stet niue, candidum,
Sora, cte nec, iam: sustine, ant onus,
Syluę, labo, rantes, gelu que
Flumina, constite, rinta, cuto.

¶Scripsit hoc metro triginta nouem odas.

Vides vt alta stet niue candidum.
O matre pulchra filia pulchrior.
Velox amœnum sæpe lucratilem,
Musis amicus tristitiam & metus.
Natis in vsum lætitię scyphis.

Iſti beatis non arabum inuides.
Quid dedicatum poſcit Apollinem.
Parcus deorum cultor & infrequens.
O diua gratum quę regis antium.
Nunc eſt bibendum nunc pede liberto.
Motum ex metello conſule cinicum.
Aequam memento rebus in arduis.
Nudum ſubacta ferre iugum valet.
O ſæpe mecum tempus in vltimum.
Non ſemper imbres nubibus hiſpidos.
Quid bellicoſos cantabat & ſcythes.
Ille & faſto ne te poſuit die.
Heu heu fugaces poſthume poſthume.
Iam pauca aratro iugera regiæ.
Cur me querelis examinas tuis.
Bacchum in remotis Carmina rupibus.
Non vſitata nec tenui ferar.
Odi prophanum vulgus & arceo.
Anguſtam amice pauperiem pati.
Deſcende cœlo & dic age tibia.
Iuſtum & tenacem propoſiti virum.
Cœlo tonantem credidimus Iouem.
Delicto maiorum immeritos lues.
Eli vetuſto nobilis ab lamo.
O nata mecum conſule Maulio.
Cœlo ſupinas ſi tuleris manus.
Vix eſt puellis nuper idoneus.
Tyrrhena regum progenies.
Qualem miniſtrum fulminis alitem.
Ne forte credas interituraq;.
Quę cura patrum quæve quiritium.
Phœbus volantem prelia me loqui.

¶ Alcaicum choriambicum pentametrum.

¶ Decimum. eſt monocolon choriambicũ alcaicũ pentametrum: conſtans ex ſpondæo/tribus choriambis & pyrrhicio. hoc metro tres odas ſcripſit. ſic ſcanditur.

Tu ne, quæſieris, ſcire nephas, quem mihi quem, tibi,
Nullam, varre ſacra, vite prius, ſeueris ar, borem.
O cru, delis adhuc, & veneris, muneribus, potens,

¶ Iambicum trimetrum archilochium.

¶Iambicum trimetrum hipponactium catalecticon.

¶Undecimũ est dicolon distrophon. ꝑm⁹ versus est iambic⁹ archilochius dimeter acatalecticus: constat .eni amphimacro/et duobus iambis siue alterutro spondęo. Sequẽs ꝟsus est iambic⁹ trimeter hipponact⁹ catalecticus. Cõstat aũt q̃q; iambis ⁊ syllaba superante. hoc metro solã vnã oden scripsit. quæ sic scanditur.

Non ebur, neq; au, reum,
Mea, reni, det in, domo, lacu, nar.

¶Sapphicũ alcaicum trimetrum ionicum.

¶Duodecimũ est monocolõ carmẽ ionicũ sapphicũ a minori trimetrũ acatalecti con cõstãs tribus ionicis a minori. hoc metro solã vnã oden scripsit. q̃ sic scanditur.

Miseratum est, ne amori, dare ludum.

¶Dactylicum archilochium dimetrum.

¶Tertiũdecimũ est dicolon distrophon ꝑm⁹ versus est heroicus hexameter de q̃ supra diximus. Sc̃dus est dactylic⁹ archilochi⁹ dimeter catalectic⁹. Cõstãs duob⁹ dactylis ⁊ syllaba superante. hoc metro scripsit solã vnã oden quę sic scanditur.

Diffu, gere ni, ues rede, unt iam, gram'na, campis.
Arbori, busq; co, mę.

¶Iãbici hipponactiũ trimetrũ acatalecticon.

¶Iãbicũ archilochiũ dimetrũ acatalecticon.

¶Quartũdecimũ est dicolon distrophon. Prim⁹ ꝟsus est iambic⁹ hypponact⁹ trimeter acatalectic⁹ ꝓcipue ornat⁹ estq; ser iãbis constat sic scanditur. Be a/ tus ille/ qui/ procul/ negotijs. Admittit tñ q̃q; spõdęũ in locis imparib⁹: vt in illo. Lupis/ & agnis quã. . o sor/tito ob/tigit. Sequẽs est iãbicus archilochius dimeter acatalecticus ꝟsãs quattuor iambis ⁊ ille apprime venustus: qualis est sequens. Magis: ve rhom/bis aut/stari. Recipit tñ in locis imparibus spondæũ: vt in illo. Maluæ/ salu/bres cor/porī. his duobus iambicis scripsit odas decem.

Ibis liburnis inter alta nauium.
Beatus ille qui procul negotijs.
Parentis olim si quis impia manu.
Lupis & agnis quanto sortito obtigit.
At o deorum quicquid in cœlo regit.
Quid immerentes hospites vexas canis.
Quoquo cœlesti ruitis aut cur dexteris.
Rogare lõgam puditam te sęculo.
Quando repostum cecubum ad festas dapes.
Mala soluta nauis exit alite.

¶Iãbici metri duo sunt gña: alterũ de quo diximꝰ supra q̃ vsi sunt rectiores: alterũ apud vetustissimos comicos tragicos in vsu fuit: quod testat Horatiꝰ. Hũc socci cepere pedem grandesq; cothurni. ꝓinusq; hoc carmine scribere cœpit Archilochꝰ de quo idẽ. Archilochũ ꝓprio rabies armauit iambo. huic archilocho licãbes ciuis lacedemonius neobolen filiã despõsauit qua postea negata: indignatꝰ Archiloch⁹ in patrẽ ⁊ filiã iãbicis carminibus ita mordaciter inuect⁹ est: vt pater impatiens cõtumeliarũ: morte lãbos illius vitare studuit. Nã ad laqueũ ꝓfugit/ seipm suspẽdit. Vñ Ouidi. in ibin. Tincta Licãbeo sanguine tela feră. Erat aũt Archilochus poeta parius. Iambicũ carmẽ est maledicũ: ab iambimin q̃s est maledicere. vt scribit Diomedes. alij a tapto grece q̃s est noceo. alij ab iãbizo q̃s apꝰ antiq̃s dicebat contumelior/ vitupero/ violo. Jn iãbographꝰ q̃ iãbicis carminibus scribit. apꝰ græcos ꝓcipue hui⁹ carminis scriptores fuerũt Archiloch⁹ ⁊ hipponax: apꝰ ro

manos aũt Lucillius et Catullus. Scribit Priscian⁹ veteres comicos ac tragicos latinos in iambico o ibus in locis indifferenter posuisse q̃nq; pedes: videlicet iambum/tribrachũ/anapestũ/dactylũ/et spondæũ: sed vltimo loco iambũ vel pyrrhicium solum de quo latius paulo infertius dicemus.

¶ Iambico archilochio dimetro (de q̃ superi⁹ diximus) scribunt etiã q̃q; sctã canit ecclesia) seraginta decē. hymni. In locis imparib⁹ immiscetur q̃nq; pyrrhicius et trochęus contra illius metri legem. Et sunt monocoli tetrastrophi: qi post quartum quęq; versum fit replicatio eiusdē metri et sunt isti qui scanduntur sic.

Hymni.

O lux, bea, ta tri, nitas.
Conditor alme syderũ.
Adesto sancta trinitas.
Aeterne rerũ conditor.
Magnę deus potentię.
Summe deus clęmentiæ.
Telluris ingens conditor.
Tu trinitatis vnitas.
Cœli deus sanctissime.
Deus creator omnium.
Lucis creator optime.
O satis rerum conditor.
Rector potens verax deus.
Rerum deus tenax vigor.
Audi benigne conditor.
Summe largitor præmij.
Christe redẽptor omniũ.
Consors paterni luminis.
A patre vnigenitus.
A solis ortus cardine.
Saluator mundi domine.
Te lucis ante terminũ.
Splendor paternæ gloriæ.
Plasmator hominis deus.
Primo dierum omniũ.
Rerum creator optime.
Ecce tempus idoneum.
Tu christe nostrũ gaudiũ.
Veni redemptor gentiũ.
Verbũ supnũ pdiẽs a.
Vox clara ecce intonat.
Vexilla regis prodeunt.
Martyr dei qui vnicum.

Iesu, quadra, gena, riæ.
Iesus saluator sæculi.
Iesu nostra redemptio.
Iam christus astra ascenderat.
Iesu saluator sæculi.
Iesu redemptor omnium.
Iesu corona virginũ.
Nunc sancte nobis spiritus.
Veni creator spiritus.
O gloriosa fœmina.
Quem terra pontus æthera.
Aeterne rex altissime.
Christe qui lux es & dies.
Ex more docti mystico.
Ad cœnam agni prouidi.
Aurora lucis rutilat.
Sermone blando angelus.
Iam lucis orto sydere.
Somno refectis artubus.
Ales dici nuncius.
Clarum decus ieiunij.
Impleta gaudent viscera.
Exultet cœlũ laudibus.
Verbum supernum prodiens.
Iesu dulcis memoria.
Iesu amator clęmentiæ.
Exultet cor præcordijs.
In Annę puerperio.
No & tenebrę & nebula.
Lux ecce surgit aurea.
Aeterni cœli gloria.
Chorus nouę Hierusalem.
Tu christe nostrum gaudium.

Deus tuorũ militũ. O nata lux de lumine.
Rex glorioſe martyrũ. Cœleſtis formam gloriæ.
Hoſtis herodes impie.

¶Sũt etiã alij hymni q̃ iãbico hipponactio trimetro acatalectico monocolo dẽcurrere videnť:ſed contra naturã illi⁹ metri receptũ locũ, nparib⁹ aliq̃n trochæũ. in paribus aũt ſpondæũ vł pyrrhicũ/aliq̃n trochæũ:ſed q̃ hos ſcripſerũt ſyllabarũ nũero ſeruato pedũ legẽ nõ curabãt.ſic ſcãdũť.Annu/ce chriſte ſæculo/rũ do/mine/.Aure/a lu/ce et/deco/re ro/ſeo.

¶Trochaicũ dimetrũ alcmanẽum acatalecticon.

¶Alij ꝓterea ſunt hymni q̃ trochaico dimetro alcmanæo acatalectico incedere videnť:ſed qui eos ẽdidit hui⁹ metri naturã neutiq̃ obſeruauit:immiſcet eni in oib⁹ locis tã ſpondẽũ ꝙ iabũ q̃ pyrrhiriciũ ꝙ ſynalœphã ꝙ ecthlipſim nõ admittit. Trochaicũ alcmanæũ dimetrũ acatalecticõ ꝓſtat ex quatuor trochẽis:ꝙ ſic ſcandiť Quos vi/des ſe/dere/cælſo. hoc metro videnť hymni ꝓſcripti dẽ beata Anna
In An/næ pu/er pe/rio. Fœlix/Anna/prę a/liſo.

Hmr ;.y

¶Trochaicũ dimetrum catalecticon euripidẽũ.

¶Trochaicum dimetrũ catalecticõ euripidæũ conſtaţ ex tribus trocheis et ſemi pede hoc eſt ſyllaba ſuperante. Trochaico alcmanæo(de q̃ dixim⁹)ꝙ hoc trochaico euripidæo hymni (quẽtes videnť incedere:ſed q̃ eos ſcripſerũt (vt in aliis hymnis)nõ pedũ menſurã:ſed ſyllabarũ nũerũ(vt ſæpius diximus)obſeruãt.Cõfundũt enim alios pedes indifferenter nunc iãbũ nũc ſpõdẽũ nũc pyrrhiciũ.ſic ſcandũtur.
Pange/lingua/glori/oſi. Prælij/um cer/tami/nis.

¶Et dicuntur dicoli diſtrophi verſus.quia poſt ſcõm quenq̃ verſum fit replicatio. Primus verſus acatalecticus qui perfecto fine clauditur.Scõs eſt catalecticus cui in fine de ſyllaba quæ perficeret carmen.hoc modo incedunt ſequentes.

Hymni.

Pange lingua glorioſi. Sancte dei pretiose.
Corporis myſterium. Chriſti miles glorioſus.
O maria noli flere Feſtum matris glorioſi.
Collaudemus magdalenæ. Mundi ſalus affutura.
Aeſtimauit hortulanum. Luſtra qui ſex iam peracta.
Urbs beata hieruſalem. Crux fidelis inter omnes.
Tibi chriſte ſplendor patris.

¶Iambicum dimetrum anacreõtiũ catalecticon.

Iãbicũ dimetrũ catalecticõ anacreontiũ:conſtat ex tribus iãbis ꝙ ſyllaba ſic ſcanditur.Prę ceps/amo/re ſe/no.hoc metro et trochaico dimetro alcmanæo acatalecticoincedere videtur ille hymnus.Cultor dei memẽto:ꝙ ẽt dicolos tetraſtrophos: q⁹ pmi duo verſus ſunt anacreontici iãbici: et duo poſteriores trochaici alcmanæi ſedi ſcõa replica tiõe ſolo iãbico anacreõtio p q̃ttuor ł⁹ vtiť. In replicationib⁹ ſequentib⁹ (nullo ordine obſeruato)hec metra inuicẽ ꝓfundit:hoc modo ſcanditur.
Cultor/dei/memen/to. Te fon/tis et/laua/cri.
Rorem/ſubijſſe/ſanctum. Te cri/mate/inno/matum.

Hymni.

¶Trochaicũ dimetrũ Ithiphalicũ brachicatalecticon.

Trochaicũ dimetrũ ithiphalicũ brachicatalecticõ:ẽt illũ q̃ cõſtat ex trib⁹ trocheis:vt.b cche/ tũge/tigres.hoc metro hymni ſequentes ſunt ſcripti:q̃ ſic ſcandũtur.
Aue/maris/ſtella. Dne/mater/Anna.

¶Et ſunt monocoli tetraſtrophi:quia poſt quartũ quẽq̃ verſum fit replicatio: hec de hymnis collegimus. ¶De odis quas ſequẽtias appellant:q̃n paucæ ac potius nullæ debitã metri menſurã cõplectũtur:de ijs aliquid præcipere omittimus.

¶Iambicum ſapphicum acatalecticon.

¶Quintũ decimũ eſt dicolõ diſtrophõ.Prim⁹ ł⁹ eſt hipponactius trimeter acatalecticus de quo paulo ante diximus.hoc mõ.pecti/nihil/me ſi/cut an/tea/iuuat: Scõs eſt ſapphic⁹ iambic⁹ dimeter acatalecticus:cõſtãs heroica pẽtemimeri ꝙ q̃ttuor iambis.hoc modo.ſcribere/ł⁹ſicu/los amo/re per/cuſſum/graui.hoc metro hãc odẽ duntaxat ſcripſit.Pecti nihil me/cut antea iuuat.

¶ Iambicum archilochium heroicum.

¶ Sextūdecimū est dicolō distrophon. ꝑmꝰ ꝟsus est heroicꝰ hoc mō. horrida/ tẽpestas cœlū cō/fraxit ⁊ ignes. Sequēs est archilochiꝰ iābicꝰ heroicꝰ. ꝓstās dimetro iambo/duobus dactylis/cū syllaba superante: vt pē temimeri hereica. hoc mō scāditur. Niues/quæ de/ducūt iouē/nūc mare/ nūc syluæ. Ubi diligēter attēdas vltimū dactylū: nūc syluæ/appīne licēter esse positū. Nā syluę trissyllabū fecit Horatius. Oō Priscianus. et post eū Tortellius affirmat. Scripsit hoc metro vnā oden.

¶ horrida tempestas cœlum contraxit et imbres.

¶ Septimūdecimū est dicolon distrophon ꝑmꝰ ꝟsus est heroicꝰ hoc modo. Mollis in/ertia/cur tā/tā dis/fuderit/imis. Scōs iābicꝰ archilochius dimeter acatalecticus de quo supra dictum est. hoc modo scanditur. Obli/uio/nem sen/sibus. Scripsit hoc metro duas odas.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
Nox erat et cœlo fulgebat luna sereno.

¶ Duodeuigesimū est dicolon distrophon. ꝑmus versus est heroicus hoc modo. altera tam/teri/tur bel/lis ciuilibus/ætas. Alter iambus hypponactiꝰ trimeter acatalecticus de quo supra dictū est hoc modo scāditur. Suis/et ip/sa ro/ma vi/ribus ruit. scripsit hoc metro vnā dūtaxat oden.

Altera tam teritur bellis ciuilibus ætas.

Undeuigesimū est monocolon cōstās iambo hipponactio trimetro acatalectico de quo diximus. hoc modo scanditur. Jam tef/fica/ci do/manus/ tientiæ. hoc metro hanc solam oden scripsit.

Jam iam efficaci do manus scientiæ.

¶ habes iā candide lector de omni genere metroꝝ quo ꝟsus est Horatiꝰ Flaccꝰ

¶ De comœdia et tragœdia.

¶ Comœdia (vt inqt Diomedes) est ꝓuate ciuilisq; fortunæ sine periculo vitæ ꝓpōhēsio: dicta apo ten comē. Come e. i gērco appellāt pagi. i ꝙuenticula ꝛticoꝝ. ita inuctꝰ (vt ait Uarro) attica circa vicos ire solita est. ⁊ ōstus sui causa hoc genꝰ carminis ꝓnūciabat. Nā postq; athenas ex agris cōmigratū est: et hi ludi constituti sunt sicut Romę cōpitalicijs ad canendū prodibant: ⁊ ab vrbana come: ⁊ oda comœdia dicta est.

¶ De poetis.

¶ Poetę ꝑmi comici fuerūt. Sussariō. Rullus. ⁊ Magnes: hi veteres disciplinę loculatoriā ꝙdam minꝰ scite ⁊ venuste ꝓnūciabāt. Scōa ętate fuerūt Aristophānes eupolis/⁊ cratinꝰ q̄ ⁊ pricipū vitia sectati acerbissimas comœdias cōposuerūt. tertia ętas menādri pryntiæ ⁊ philomonis. q̄ oēm acerbitatē comœdię mitigauerūt atq; multiplicia arguīēta grecis erroribus secuti sunt. Ab his romani fabulas transtulerūt. Et cōstat apō illos ꝑmo latino sermone comœdiā Liuiū andronicū scripsisse huic Plautū ⁊ Terētiū subsecutos. Tragœdia (vt idē ait) est heroice fortunæ in aduersis ꝓphēsio. Tragœdia (vt ꝙdā volūt) ꝺr a tragos q̄ est hircus et oda. i. cātus: quīn olim authorib⁹ tragicis: tragos. i. hircus ꝑmiū cantus ꝓponebatur qui liberalib⁹ die festo libero ꝓri ob hoc ipm immolabat: qꝛ (vt Uarro) hirci depastūt vitem. vñ Horatius in arte poetica. Carmine qui tragico vilē certauit ob hircum. Mox etiā agrestes nudauit. Alij putāt afece: quā græcoꝝ ꝙdam trigō appellant tragœdiā notatam per mutationē ltarū i/videlz in a: quīn olim nondū ꝓsonis a thespide aut thespi reptis: tales fabulas puncti ora fecib⁹ agitabāt/ vt rursum Horatius testatur. Ignotum tragicæ genus inuenisse camenę. dr ⁊ plaustris vexisse poemata thespis. Quæ canerent agerentq; peruncti fecibus ora.

¶ De comœdia ⁊ tragœdia differentia.

¶ Comœdia ⁊ tragœdia differūt: quīn in tragœdia introducūt duces heroes reges: in comœdia hūiles atq; priatę ꝓsonę. In illa luctꝰ/exilia/cędes. in hoc amores virginū raptꝰ. Deiñ q; illa frequēter et ꝓpe ꝓne dāt rebꝰ lęti exitꝰ tristes ⁊ liberoꝝ fortunarūq; ꝓoꝝ i periꝰ admissio: tristicia nāq; tragœdię ꝓpria est. Jdeo euripides petēte archilao rege vt de se tragœdiā scriberet. Annuit ⁊ peatꝰ ē ne accideret archilao aliq̄d tragœdię ꝓprium ostēdēs nihil aliud esse tragœdiā q̄ miseriarū ꝓphēsionē. ¶ De metris quibus comici ⁊ tragici scripserunt.

¶ Metro iambico scripserūt tā comici q̄ tragici. vt testat Priscia. in opere suo de comicis ꝟsib⁹. Cū nō solū. Terētius: sed Plautus. e etiā Ennius Accius q; ⁊ Lucius pacuuius Turpiliusq; ⁊ cēs tā tragœdię q̄ comœdię latinę veteris scriptores: eodem

metri mõ iambici sunt. vij. vt in oĩb⁹ locis indifferẽter ponerẽt q̃q pedes. i. iambũ anapęstũ dactylũ spõdęũ abiq; postremo loco vt iãbũ vt pyrrhichiũ oino posiusse inueniũtur. Miror quosdã abnegare in Terẽtij comœdijs metra vt ea: q̃dã arcana quędã: ꝛ ab oĩbus doctis semota sibi solis esse cognita affirmare. Qõ vt vt imperitiæ vel arrogantiæ vitiũ effugiam⁹: breuiter de supradictis metris authorũ testimoniũ et vetustissimorũ asseramus. Scienduũ est igit q̃ iambici ꝟsus vel monometri sunt duob⁹ pedibus simplicib⁹ ꝟiũcti vel dimetri ex quattuor pedib⁹ vel trimetri ex sex: vel tetrametri ex octo. Nã pẽtametri ex decẽ. vel hexametri ex duodecim rarissime inueniũt. Ergo trimetris et tetrametris frequẽtius vtũtur comici. Aliꝰ vero raro: ꝛ in medio dispłis ꝓnunciationis rithmicæ causa: et distinctionis ideo autẽ spondæũ vel da.. tylũ in secundo loco vel quarto posuerunt: quod inuenerunt etiam apud græcos vetustissimos (ꝙuis tamẽ raro) fieri hoc idem: q̃ę rarissime necessitate carminis vim consonantis amittẽt apud comicos: hæc aũt frequentia dactyli et spondęi facit vt pene dissolutꝰ pro pedestri similia esse videantur personarum sermocinatio. Hæc Priscianus.

¶ Iambici metri (vt inqt Sipontinus) duo sunt gña: alterũ apud vetustissimos comicos tragicosq; in vsu fuit. Quod testatur Horatius. hũc socci cepere pedem grãdesq; cothurni. Primusq; hoc carmine scribere cœpit Archilochus de quo idẽ. Archilochũ proprio rabies armauit iambo. altero aut monores vsi sunt.

¶ Uetus iambicũ comicũ ac tragicũ dr: hoc aũt ꝓpe purũ trimetrũ appellat suscipitq; tres pedes inuicẽ mutatos: iãbũ/pyrrhichiũ/ꝛ spõdęũ. nec nisi raro apud veteres in vsu fuit. at⁹ vetus iãbicũ in sedib⁹ imparibus: hoc est ꝓma/tertia/ꝛ ꝙnta/ q̃q pedes scripsit: dactylũ spondæũ choręum siue trochęũ anapæstũ ꝛ a q̃ nomĩnat iambũ. in sedib⁹ paribꝰ hoc est secunda et quarta anapęstũ choręũ et iãbum. certa sedes etiã varie vsurpat: ꝓpter tñ iambũ vel pyrrhiciũ requirit. Nouũ aũt in ꝓmo tertio quinto pede iambũ aut spõdæũ recipit: in secõ quarto iambũ/in sexto iambũ vel pyrrhiciũ. Illud diligenter animaduertendũ est metrũ ab eo pede ex q̃ præcipit constat vocari: neq; tamen eo solo plerũq;/sed alios pedes suscipe. Optimũ tamen ē iambũ qđ vno pedũ gñe hoc est iambꝰ a quo nominatur constat.

¶ De scansione metrorũ comicorꝝ.

¶ Cũ comici ꝛ tragici nũc monometro iambico/ nũc dimetro/nũc trimetro aut tetrametro vtũtur restat vt de eorꝝ scansione aliquid dicamus. Et ꝓmo de trimetro iambico hipponactio: quo primũ vsus est Terẽtius comicus in prologo andriæ sic.

¶ De trimetro iambico hipponactio.

¶ Poe/iambus. ta cũ/iambus. pri uani/dactylꝰ. mad scri/spõdæus. bendap/spondæus. pulit/pyrrhicꝰ. in hoc iambico trimetro multæ fiunt elisiones per synalœphã et ecthlipsim sicut et alibi quare in comicis scandendis oportet hoc præcipue annotare diligens lector.

¶ De iambo trimetro hipponactio ꝛ dimetro archilochio.

¶ Uos t/spondæus. stæc in/iambus. traffer/spondæus. tabi/iambꝰ. teso/pyrrhicius. sia/iambus. Ades/iambus. dũ pau/spondæus. cis te/spondæus. volo/iambus. vel pyrrhicius.

¶ De monometro iambico.

Imma/throcæus. lud/ꝛ mbus. hoc animaduertendũ est q̃ comici trochęum loco iambi sæpius admittunt: vt diximus.

¶ De tetrametro.

¶ Quid est/iambus. quod ti/chorius. bi me/pyrrhicius. ares et/spondæus. fice/pyrrhicius. rhoc pos/spondęus. sitam/iambus. plius/pyrrhicius.

¶ Illud est notandũ cõmicos nõ idẽ metrũ cõtinue seruare: sed nũc monometrum/ aut dimetrũ: nũc verõ trimetrũ aut tetrã.. metrũ ꝓ varios sermonis affectus.

¶ Londoni in ædibus VVinãdi de VVorde visesimo sexto supra sesquimillesimũ nostrę salutis anno.

THE END OF

TITLE Secunda

gramma

AUTHOR Whittinton

LIBRARY Bodle

LIBRARY REF. NO. Arch.

ORDER NO. 10317 S

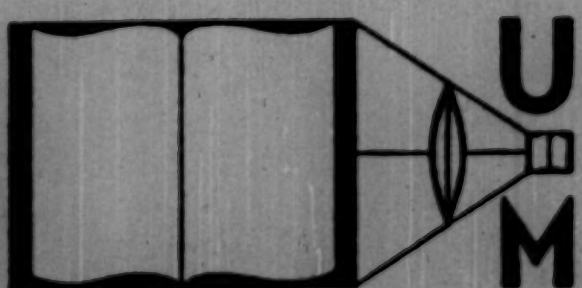

UNIVER

ANN ARB

a pars
atices
on. R DATE 1526
leian
h. Bodl. A. 2. 121.
S.T.C. NO. 25520

ERSITY MICROFILMS
RBOR MICHIGAN